

**GLAVNA SLUŽBA ZA REVIZIJU
JAVNOG SEKTORA REPUBLIKE SRPSKE**

**GODIŠNJI REVIZORSKI IZVJEŠTAJ
za 2022. godinu**

sačinjen u skladu sa članom 21, stav 6.
Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske
(„Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 98/05 i 20/14)

Banja Luka, avgust 2022. godine

Sadržaj:

UVOD	1
1. Revizije koje provodi Glavna služba za reviziju	2
2. Finansijske revizije u izvještajnom periodu	4
2.1. Finansijske revizije za 2020. godinu provedene od 1.9. do 31.12.2021.	5
2.1.1. <i>Finansijske revizije opština/gradova za 2020. godinu</i>	6
2.1.2. <i>Finansijske revizije preduzeća i drugih subjekata</i>	13
2.2. Finansijske revizije za 2021. godinu provedene od 1.1. do 31.8.2022.	18
2.2.1. <i>Revizije korisnika budžeta Republike – obavezne po Zakonu (čl. 18.)</i>	19
2.2.2. <i>Finansijske revizije fondova obaveznog socijalnog osiguranja</i>	27
2.2.3. <i>Finansijske revizije javnih ustanova i drugih subjekata</i>	29
2.2.4. <i>Finansijske revizije jedinica lokalne samouprave</i>	37
2.3. Angažmani finansijske revizije na provjeri statusa datih preporuka	43
2.4. Preporuke date subjektima revizije u izvještajnom periodu	46
3. Revizije učinka u izvještajnom periodu	49
3.1. Rezultati provedenih revizija učinka.....	50
3.1.1. <i>Opšti zaključci i preporuke aktuelnog ciklusa revizije učinka</i>	50
3.1.2. <i>Pojedinačni izvještaji revizije učinka iz plana za 2021. godinu</i>	51
_____, <i>„Funkcionisanje sistema socijalnog stanovanja“</i>	51
_____, <i>„Upravljanje željezničko-drumskim prelazima“</i>	52
_____, <i>„Usklađenost srednjeg obrazovanja sa potrebama tržišta rada“</i>	53
_____, <i>„Eksploatacija riječnog materijala kao segment integralnog uređenja i zaštite vodotoka rijeke Drine“ (paralelna revizija sa DRI Srbije)</i>	54
3.2. Rezultati naknadnih pregleda provođenja preporuka.....	55
3.3. Provođenje preporuka revizije učinka.....	56

UVOD

U skladu sa odredbama člana 21, stav 6. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 98/05 i 20/14), Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Glavna služba za reviziju) obavezna je da Narodnoj skupštini Republike Srpske podnese Godišnji revizorski izvještaj u kojem obuhvata najvažnije nalaze i preporuke iz finansijske revizije i revizije učinka za protekli izvještajni period i koji se dostavlja zajedno sa izvještajem o reviziji Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za korisnike budžeta Republike Srpske. Na taj način, Godišnji revizorski izvještaj za 2022. godinu se odnosi na period od 1. septembra do 31. decembra 2021. godine, odnosno na revizije provedene u skladu sa godišnjim planom revizija za 2021. godinu i na period od 1. januara do 31. avgusta 2022. godine.

Vrhovne revizorske institucije u svakoj zemlji uobičajeno imaju značajnu ulogu u reviziji sistema i procesa upravljanja javnim sredstvima. Kao takve, one kontinuirano doprinose stabilnosti sistema finansijskog upravljanja, jačanju transparentnosti i odgovornosti svih korisnika javnih sredstava u okviru sveukupne javne potrošnje. U skladu sa zakonom, Glavna služba za reviziju je u svom radu, obavezna da primjenjuje INTOSAI¹ standarde revizije i revizorske standarde Međunarodne federacije računovođa (IFAC²). Skup standarda revizije javnog sektora (u daljem tekstu: ISSAI³) dio je šireg INTOSAI okvira profesionalnih objava/saopštenja kojeg, prema najnovijoj klasifikaciji iz 2019. godine, čine: INTOSAI principi (INTOSAI-P) u koje spadaju Limska i Meksička deklaracija, kao i principi transparentnosti i odgovornosti; zatim Međunarodni standardi vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) i Smjernice ili INTOSAI *Guidance* (GUID) kao konkretnija uputstva za revizore javnog sektora u području finansijske revizije, revizije učinka, revizije usklađenosti, kao i revizije u specifičnim područjima.

U svom radu, revizori Glavne službe za reviziju se oslanjaju na metodologije koje predstavljaju osnov za profesionalno djelovanje službe i to:

- Metodologiju za finansijsku reviziju,
- Metodologiju revizije učinka i
- Metodologiju za kontrolu kvaliteta.

Ove metodologije su u najvećoj mogućoj mjeri ažurirane i usklađene sa ISSAI standardima i smjernicama i drugim relevantnim standardima i pravilima sadržanim u okviru međunarodnih revizorskih standarda koji se u Republici Srpskoj primjenjuju pri provođenju eksterne revizije javnog sektora, čime je obezbijeđeno da Glavna služba za reviziju funkcioniše kao nezavisan i profesionalan institucionalni oblik parlamentarnog nadzora u Republici Srpskoj.

¹ INTOSAI je akronim naziva „The International Organisation of Supreme Audit Institutions“, odnosno Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija.

² Detaljnije na www.ifac.org.

³ ISSAI (International Standards of Supreme Audit Institutions) je skup standarda za reviziju javnog sektora razvijen od strane INTOSAI-ja.

1. Revizije koje provodi Glavna služba za reviziju

U skladu sa odredbama Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Zakon), Glavna služba za reviziju je u izvještajnom periodu vršila finansijske revizije i revizije učinka, a prema ranije utvrđenom godišnjem planu revizija. U izvještajnom periodu, tj. od 1. septembra 2021. godine do 31. avgusta 2022. godine nije bilo drugih specifičnih (posebnih) revizija prema čl. 13. stav 1. tačka v) Zakona.

Glavna služba za reviziju je Zakonom ovlašćena da vrši reviziju: Narodne Skupštine Republike Srpske, Službe predsjednika Republike Srpske, Generalnog sekretarijata Vlade Republike Srpske, ministarstva i drugih republičkih organa, Vijeća naroda Republike Srpske, svih drugih budžetskih institucija koje se finansiraju iz budžeta, zatim fondova i drugih vanbudžetskih institucija osnovanih posebnim zakonom, budžeta opština i gradova u Republici Srpskoj, te sredstava dodijeljenih iz budžeta institucija/organizacija i bilo kojih sredstava koja su bilo kojoj instituciji obezbijedena za realizaciju projekata od strane međunarodnih organizacija, kao zajam ili donacija za Republiku.

Finansijska revizija, prema čl. 18. Zakona, obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Predmet finansijske revizije su finansijski izvještaji koje korisnici budžeta Republike, opština ili gradova, vanbudžetski fondovi, upravne organizacije, javna preduzeća, javne ustanove i drugi subjekti javnog sektora za jednu fiskalnu/kalendarsku godinu sačinjavaju i dostavljaju u skladu sa važećim računovodstvenim okvirom u Republici Srpskoj.

Zajedno sa finansijskom revizijom pojedinačnih subjekata, Glavna služba za reviziju provodi i reviziju usklađenosti, i shodno ISSAI 4000, o tome izražava posebno „mišljenje o usklađenosti“ koje se odnosi na to da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima usklađene sa značajnim zakonskim i drugim propisima kojima su regulisane.

Rukovodstva revidiranih institucija odgovorna su za pripremu i fer prezentaciju informacija u finansijskim izvještajima. Ova odgovornost obuhvata osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare i greške. Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstva su, takođe, odgovorna da osiguraju da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Revizorsko mišljenje o tome da li finansijski izvještaji revidiranog subjekta istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan bilansiranja; novčane tokove, prihode, primitke, rashode i izdatke, kao i izvršenje budžeta (za budžetske korisnike), u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj, izražava se u standardizovanoj formi u skladu sa ISSAI, a ono može biti: nemodifikovano ili tzv. pozitivno, odnosno mišljenje bez kvalifikacija i modifikovano mišljenje koje ima tri vrste (mišljenje sa rezervom, negativno mišljenje i uzdržavajuće mišljenje).

Vrste mišljenja o usklađenosti su kao i kod mišljenja o finansijskim izvještajima, te je tako moguće da jednom subjektu za isti revidirani period bude izraženo različito mišljenje o finansijskim izvještajima i o usklađenosti, s obzirom na to da određene neusklađenosti mogu biti značajne s jednog ili drugog aspekta.

Revizija učinka je posebna vrsta revizije koja podrazumijeva ispitivanje aktivnosti, programa i projekata u nadležnosti Vlade Republike Srpske i institucija javnog sektora u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti, te se tom revizijom obično obuhvata više godina i više subjekata povezanih istom temom revizije učinka. Izvještaji revizije učinka su, između ostalog, i u funkciji promovisanja dobrog upravljanja i javnosti rada institucija javnog sektora, a pored nalaza koji su direktno vezani za određenu temu/predmet revizije učinka, sadrže zaključke i

preporuke koje su adresirane subjektima iz javnog sektora u skladu sa njihovim ulogama, nadležnostima i odgovornostima.

Po završetku svake revizije Glavna služba za reviziju priprema nacrt izvještaja o reviziji i dostavlja ga licu koje rukovodi institucijom radi davanja pisanih primjedbi. Rok za dostavljanje primjedbi je 15 dana po prijemu nacrta izvještaja o reviziji, a Glavna služba za reviziju dužna je da razmotri ove primjedbe i da konačan izvještaj dopuni prihvaćenim primjedbama. Konačan izvještaj dostavlja se svakoj revidiranoj instituciji i drugim korisnicima u skladu sa Zakonom, a potom se objavljuje i na internet-stranici (www.gsr-rs.org), čime svi revizorski izvještaji postaju javno dostupni.

Subjekti kojima su upućene preporuke revizije dužni su da (Glavnoj službi za reviziju, Ministarstvu finansija i nadležnom skupštinskom odboru) u roku od 60 dana od prijema konačnog izvještaja dostave akcioni plan za sprovođenje preporuka, odnosno pregled mjera i radnji koje su preduzete radi prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih u revizorskom izvještaju.

U svim revizorskim izvještajima finansijske revizije gdje je prisutan kontinuitet u reviziji navode se nalazi i zaključci u vezi sa provođenjem preporuka datih u prethodnom izvještaju. Za subjekte i revizije koje se ne vrše u kontinuitetu Glavna služba za reviziju povremeno provodi posebne vrste angažmana na provjeri statusa ranije datih preporuka i o tome se izdaje izvještaj u obliku zaključka da li su i u kojoj mjeri date preporuke provedene.

Kod revizije učinka, provjera da li su preporuke provedene i da li su aktivnosti iz akcionih planova samih subjekata dovele do realizacije preporuka revizije, vrši se periodičnim angažovanjem u tzv. naknadnim pregledima revizije učinka, o čemu se sačinjava izvještaj.

Glavna služba za reviziju je uspostavila Registar preporuka (posebno za finansijske revizije i revizije učinka), s ciljem da se na jedinstven i sistematičan način zainteresovanim korisnicima prikažu sve preporuke koje su upućene revidiranim institucijama javnog sektora, kao i njihov status u pogledu provedenosti. Registar preporuka je dostupan na internet stranici Glavne službe za reviziju i omogućena je pretraga po različitim elementima.

2. Finansijske revizije u izvještajnom periodu

U ovom izvještajnom periodu, tj. od 1. septembra 2021. godine do 31. avgusta 2022. godine provedene su finansijske revizije u skladu sa planovima revizijskih aktivnosti za 2021. i 2022. godinu. Ukupno su, u naznačenom izvještajnom periodu, provedene 73 finansijske revizije koje, kako je to prethodno objašnjeno, obuhvataju reviziju finansijskih izvještaja i zajedno s njom reviziju usklađenosti, i to revizije:

- 21 korisnika budžeta Republike kod kojih je po Zakonu obavezna finansijska revizija svake godine,
- četiri fonda socijalne zaštite,
- Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za korisnike prihoda budžeta Republike Srpske za 2021. godinu,
- 21 jedinice lokalne samouprave⁴;
- 20 korisnika budžeta Republike za 2021. godinu,
- šest javnih preduzeća ili drugih subjekata za 2020. godinu.

Na osnovu provedenih finansijskih revizija za prethodno pobrojane subjekte data su sljedeća mišljenja:

- mišljenje za finansijske izvještaje:
 - pozitivno za 35 subjekta;
 - mišljenje sa rezervom za 37 izvještaja i
 - jedno negativno mišljenje.
- mišljenje za usklađenost:
 - pozitivno za 32 subjekta;
 - mišljenje sa rezervom za 39 izvještaja i
 - dva negativna mišljenja.

Kod nekih subjekata u posebnom dijelu izvještaja navedeno je i tzv. „skretanje pažnje“ na određena pitanja i situacije koji su predviđeni ISSAI 2706 i 4000, odnosno na činjenice koje nisu imale uticaja na revizijsko mišljenje, ali su u skladu sa standardima revizije revizori procijenili da je potrebno da se korisnicima finansijskih izvještaja te činjenice naglase, jer neke od njih mogu u narednom periodu imati uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima ili o usklađenosti poslovanja, a neke zahtijevaju sveobuhvatnija rješenja u pogledu organizacije, planiranja ili normativne regulative. Takve činjenice obično zavise od budućih radnji ili događaja koji nisu pod direktnom kontrolom subjekta revizije ili se odnose na okolnosti na koje niži budžetski korisnici nisu mogli uticati.

U nastavku su u poglavljima 2.1. i 2.2. konkretnije navedeni najznačajniji nalazi i preporuke provedenih finansijskih revizija u periodu 1. septembar – 31. decembar 2021. godine (revidirani period 2020. godina) i u periodu 1. januar – 31. avgust 2022. godine (revidirani period 2021. godina).

Glavna služba za reviziju je u izvještajnom periodu, kao i prethodne godine provela reviziju finansijskih izvještaja Državne revizorske institucije Republike Srbije.

⁴ Od kojih je 7 revizija provedeno u periodu 1.9-31.12.2021. godine za 2020. godinu i 14 revizija u periodu 1.1–31.8.2022. za 2021. godinu.

2.1. Finansijske revizije za 2020. godinu provedene od 1.9. do 31.12.2021.

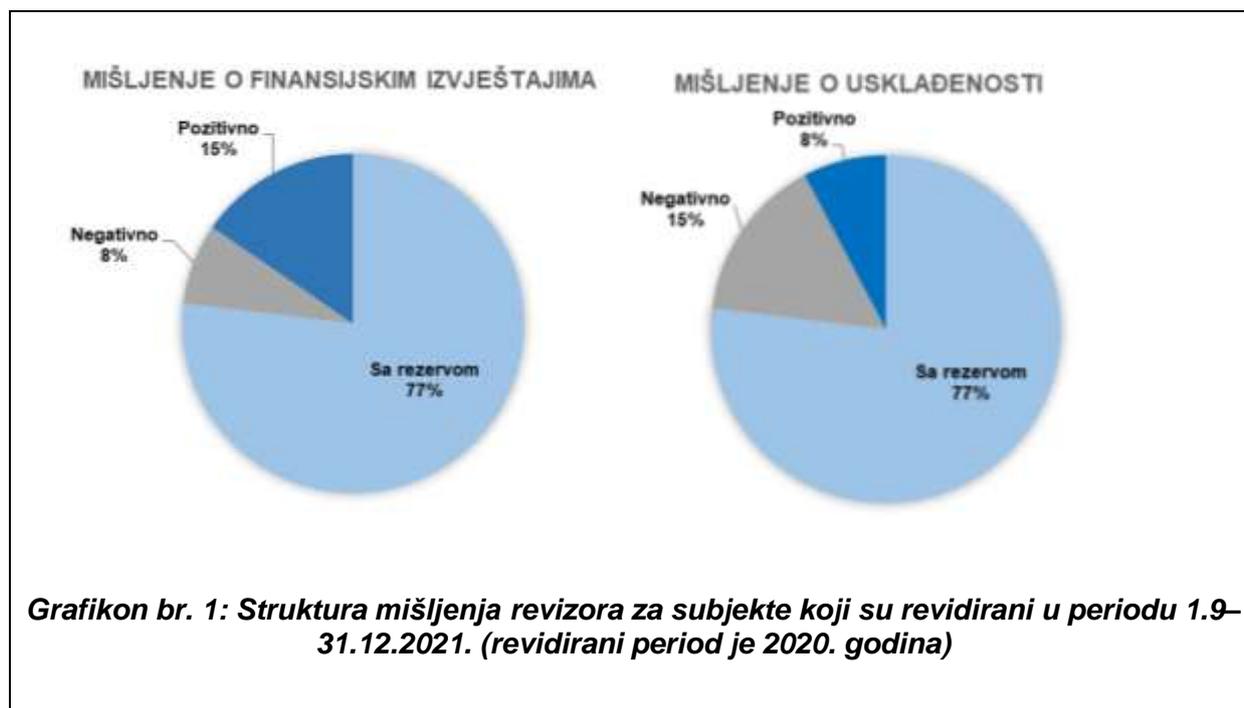
U skladu sa planom revizijskih aktivnosti za 2021. godinu, u periodu od 01.09. do 31.12.2021. godine provedeno je ukupno 20 angažmana, od čega 7 angažmana na provjeri statusa ranije datih preporuka (detaljnije u dijelu 2.3.) i 13 revizijskih angažmana za izvještajni period 2020. godine. Dakle, u period u od 01.09. do 31.12.2021. godine provedene su finansijske revizije kod:

- 7 jedinica lokalne samouprave,
- 4 javna preduzeća, te
- Investiciono-razvojne banke⁵ i Fonda za razvoj i zapošljavanje IRB-a.

U okviru obavljenih revizijskih izvještaja u periodu od 1.9. do 31.12.2021. godine dato je ukupno 189 preporuka, od kojih: 107 za otklanjanje grešaka i nepravilnosti vezanih za finansijske izvještaje i 82 preporuke za otklanjanje uzroka neusklađenosti s propisima.

Revizorska mišljenja za subjekte koji su revidirani u periodu 1.9. – 31.12.2021. god. uglavnom su sa rezervom i za finansijske izvještaje i za usklađenost, odnosno u devet objavljenih izvještaja o reviziji oba mišljenja su sa rezervom, jedan subjekt ima oba pozitivna mišljenja (Fond za razvoj i zapošljavanje IRB-a), dok su jednom subjektu izražena oba negativna mišljenja (Grad Prijedor).

U narednom prikazu je data struktura mišljenja za subjekte koji su revidirani u periodu 1.9. – 31.12.2021. god., a detaljnije o tim revizijama u nastavku teksta.

⁵ Izvještaj IRB nije objavljen i dostavljen je nadležnom skupštinskom odboru, shodno čl. 45. stav 1. tačka b) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske.

2.1.1. Finansijske revizije opština/gradova za 2020. godinu

U periodu od 01.09. do 31.12.2021. godine objavljeno je 7 finansijskih revizija jedinica lokalne samouprave (za 2020. godinu), i to za 3 opštine i 4 grada. Provedene su finansijske revizije opština, Srbac, Sokolac i Donji Žabar, i gradova: Istočno Sarajevo, Prijedor, Bijeljina i Banja Luka.

Vrsta datih mišljenja i broj preporuka za ove JLS navedeni su u Tabeli br. 1.

Tabela 1: Izvještaji za revidirane JLS u periodu 1.9–31.12.2021. godine

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Opština Donji Žabar	sa rezervom	sa rezervom	7	12
2.	Opština Srbac	sa rezervom	sa rezervom	11	2
3.	Opština Sokolac	sa rezervom	sa rezervom	12	7
4.	Grad Istočno Sarajevo	sa rezervom	sa rezervom	8	5
5.	Grad Prijedor	negativno	negativno	14	15
6.	Grad Bijeljina	sa rezervom	sa rezervom	14	13
7.	Grad Banja Luka	sa rezervom	sa rezervom	14	10
Ukupan broj datih preporuka u konačnim izvještajima				80	64

Kao što se vidi iz tabele, za šest revidiranih JLS dato mišljenje sa rezervom i za finansijske izvještaje i za usklađenost, dok Grad Prijedor ima negativno mišljenje revizora po oba osnova.

Prosječan broj preporuka po izvještaju za JLS je nešto više od 20, pri čemu treba imati u vidu da se u okviru revizije opština/gradova preporuke upućuju i nekim od nižih budžetskih korisnika u tim JLS (sportski centri, vrtići, turističke organizacije, lokalne agencije i slično).

Revizorski nalazi od uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima

U gotovo svim revidiranim JLS (Grad Prijedor, Grad Istočno Sarajevo, Grad Banja Luka (niži budž. Korisnici) i opštine Donji Žabar, Srbac i Sokolac) popis imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine nije organizovan i izvršen (djelimično ili u potpunosti) u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Iako su prema usvojenom računovodstvenom okviru sastavni dio obaveznog seta finansijskih izvještaja, a njihov sadržaj je bliže definisan računovodstvenim standardima, kao i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže sve propisane informacije (Grad Prijedor, Opštine Donji Žabar, Opština Srbac i Grad Istočno Sarajevo).

Osim toga, revizorski nalazi koji opredjeljuju **mišljenje sa rezervom o finansijskim izvještajima** za 6 revidiranih JLS i **jedno negativno mišljenje** za period 1.1-31.12.2020. godine, a koji se u najvećoj mjeri odnose na odstupanja od Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog okvira za budžetske korisnike i drugih pravilnika su navedeni u nastavku.

Nepotpuna konsolidacija

U Konsolidovani finansijski izvještaj opštine/grada za 2020. godinu nije uključena neto imovina/kapital iz bilansa stanja svih entiteta koji su pod kontrolom ili značajnim uticajem, odnosno konsolidacija nije izvršena na način kako je to propisano (Grad Prijedor, Opština Srbac, Opština Sokolac, Grad Istočno Sarajevo). Osim toga, u Opštini Sokolac vrijednost učešća u kapitalu u glavnoj knjizi je veća za iznos neisknjiženog uloga u JKP „Romanijski božur“, Grad Bijeljina nije iskazao učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga kod JP „Vode Srpske“ Bijeljina, Grad Banja Luka po osnovu osnivačkog uloga u JZU Dom zdravlja Banja Luka, a Opština Srbac u sedam javnih ustanova čiji je osnivač, tako da su pozicije akcije i učešća u kapitalu, kao i finansijski rezultat ranijih godina potcijenjene.

Grad Prijedor nije prilikom konsolidacije eliminisao pozicije kratkoročne finansijske imovine, kratkoročnih obaveza i odgovarajućih pozicija razgraničenja unutar istih jedinica vlasti u iznosu od 1,23 miliona KM, niti su iskazana učešća u kapitalu po osnovu osnivačkog uloga u šest javnih subjakata.

Iskazivanja imovine u stalnim sredstvima i trajnih izvora

U Gradu Prijedor nije ispravno i potpuno iskazana vrijednost imovine zbog toga što nije izvršeno priznavanje fudbalskih stadiona Berek, Gomjenica, Ljubija i Omarska, objekata i pripadajućeg zemljišta Vrtića „Bambi“ Kozarac i Vrtića „Palčić“ Omarska, kao i zemljišta koje pripada JU Centar za socijalni rad Prijedor, niti je izvršeno isknjižavanje stare vrijednosti javne rasvjete koja je tokom 2020. godine rekonstruisana. Osim toga, nije iskazana vrijednost objekta Jereza (Grad Prijedor) stečenog u razmjeni nepokretnosti u prethodnom periodu, pa je potcijenjena ukupna vrijednost zgrada i objekata i manje je obračunata amortizacija. Takođe, u Opštini Donji Žabar značajan dio imovine koji je upisan u zemljišnim evidencijama kao vlasništvo opštine nije knjigovodstveno evidentiran.

U Gradu Banja Luka su nefinansijska imovina u stalnim sredstvima i obaveze za nabavku stalne imovine podcijenjeni su za oko 1,4 miliona (diskontovane vrijednosti budućih plaćanja), jer kod JU SC „Borik“ nije izvršeno priznavanje transakcija po Ugovoru o zakupu poslovnog prostora u skladu sa računovodstvenim standardima i odredbama pravilnika. Pored toga, nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi (iskazana kod Centra za razvoj poljoprivrede i sela Banja Luka) i proizvedena stalna imovina (u iznosu od 2,07 miliona KM i 600 hiljada KM, respektivno), nisu evidentirane na osnovu knjigovodstvene isprave koja potvrđuje poslovni događaj.

U Gradu Prijedor su zbog pogrešno primijenjenih računovodstvenih politika prilikom evidentiranja fer vrijednosti zemljišta više iskazani prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti i trajni izvori, a manje su revalorizacione rezerve za 1,23 miliona KM.

U Opštini Donji Žabar nije vršeno amortizovanje vrijednosti nematerijalne proizvedene imovine u skladu sa definisanim vijekom trajanja.

U Gradu Istočno Sarajevo poslovni objekti koji su dati pod zakup nisu klasifikovani kao investiciona imovina.

Prenos sredstava u pripremi na sredstva u upotrebi nije izvršen za:

- Aerodrom Urije od 608 hiljada KM i rekonstrukciju centralnog vodovodnog sistema od 76 hiljada KM (Grad Prijedor);
- dovršene kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, objekata i saobraćajnica koje su izgrađena 2019. godine u iznosu od 23 miliona KM, zbog čega je više za 1,1 milion KM neobračunate amortizacije iskazana imovina u stalnim sredstvima i potcijenjeni rashodi amortizacije (Grad Bijeljina);
- infrastrukturnih sredstva koja su u upotrebi (vodovodne mreže „Banjica“ od 14 miliona KM i „Crno vrelo“ za 6,86 miliona KM, zbog čega je više za 1,04 miliona KM

neobračunate amortizacije iskazana imovina u stalnim sredstvima i potcijenjeni rashodi amortizacije (Grad Banja Luka);

- pješačke staze i tribine na stadionu u iznosu od 440 hiljada KM (Opština Donji Žabar).

U Opštini Srbac su manje iskazani nematerijalna proizvedena imovina i finansijski rezultat ranijih godina za najmanje 120 hiljada KM, jer evidentiranje korekcije vrijednosti u ranijem periodu, nije vršeno u skladu sa odredbama pravilnika za budžetske korisnike, a u Gradu Istočno Sarajevo revalorizacione rezerve nisu amortizovane tokom upotrebe imovine po osnovu koje su formirane i nije izvršeno poništavanje preostalih revalorizacionih rezervi prilikom prodaje zemljišta, što je uticalo na pozicije rezervi i finansijskog rezultata (ranijih i tekućeg perioda).

Potraživanja i obaveze

U Gradu Prijedor je finansijski rezultat ranijih godina iskazan više, a ispravka vrijednosti kratkoročnih plasmana manje je za 5,5 miliona KM, jer nije izvršena procjena naplativosti datih zajmova na dan bilansiranja. Takođe, dugoročni plasmani i finansijski rezultat ranijih godina su više, a kratkoročni zajmovi dati javnim preduzećima i korekcija kratkoročnih zajmova manje iskazani za 400 hiljada KM.

Osim toga, u Gradu Prijedor su obračunate naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i jednokratna renta (u iznosu od 445 hiljada KM) pogrešno klasifikovane kao potraživanja po osnovu prodaje umjesto kao potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode.

Grad Prijedor nije izvršio evidentiranja nastalih i naplaćenih poreskih i neporeskih potraživanja, korekcije dospjelih nenaplaćenih potraživanja i otpisanih potraživanja u skladu sa odgovarajućim uputstvom, pa su zbog toga više iskazana: kratkoročna potraživanja za 903 hiljade KM, dugoročno razgraničeni prihodi za 529 hiljada KM, prihodi po osnovu usklađivanja kratkoročnih potraživanja za 179 hiljada KM i finansijski rezultat ranijih godina za 141 hiljadu KM, a manje su iskazani: rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine za 121 hiljadu KM i prihodi obračunskog karaktera po osnovu poreskih i fiskalnih propisa za 68 hiljada KM.

U Gradu Banja Luka je precijenjena kratkoročna finansijska imovina (za 1,17 miliona KM) i finansijski rezultat ranijih godina (426 hiljada KM), a rashoda od usklađivanja vrijednosti su potcijenjeni (za 740 hiljada KM), jer dati avans za troškove grijanja i dospjele hartije od vrijednosti nisu korigovani u skladu sa računov. politikama.

Grad Istočno Sarajevo je više iskazao sporna potraživanja i korekcija potraživanja i finansijski rezultat ranijih godina za 447 hiljada KM, jer su u okviru spornih evidentirana potraživanja po osnovu komunalne naknade koja pripadaju opštinama u sastavu Grada, a u okviru istog je iznos od 222 hiljade KM koji je naplaćen od poreskih obveznika i uplaćen opštinama. Takođe, u Gradu Istočno Sarajevo svi prihodi nisu priznati na obračunskoj osnovi, pa su potraživanja za nenaplaćene komunalne takse i prihodi obračunskog karaktera (za komunalne takse) manje iskazani za 37 hiljada KM, što je uticalo i na finansijski rezultat.

U Opštini Donji Žabar nisu evidentirana potraživanja po osnovu izdavanja osnovnih sredstava u zakup, a ista potraživanja nisu ni korigovana u skladu sa računovodstvenim politikama. Takođe, nisu evidentirana razgraničenja po osnovu neizmirenih obaveza za naknade plata za vrijeme roditeljskog odsustva koje se refundiraju od fondova, pa su rashodi za bruto plate iskazane više, a kratkoročna razgraničenja manje za isti iznos. U Opštini Srbac je okviru finansijskog rezultata ranijih godina izvršeno evidentiranje pogrešnih uplata (potraživanja) po zapisnicima PURS za 2020. godinu, pa je finansijski rezultat ranijih godina precijenjen, a prihodi obračunskog karaktera su potcijenjeni za 80 hiljada KM.

U Gradu Prijedor su manje iskazane obaveze po osnovu transfera prema fondovima u iznosu od 679 hiljada KM i obaveza po osnovu zatezних kamata i ostalih kazni za 799 hiljada KM, čime je a precijenjen finansijski rezultat ranijih godina za 1,48 milion KM, jer JU Centar za socijalni rad nije evidentirala obaveze utvrđene od strane Poreske uprave. Osim toga, u Gradu

Prijedor su obaveze po ugovoru o sistemu modernizacije i održavanju javne rasvjete pogrešno klasifikovane kao dugoročno razgraničeni rashodi, umjesto kao ostale dugoročne obaveze (4,52 miliona KM).

Prihodi/rashodi i primici/izdaci

U Gradu Prijedor naplata naknada koje uplaćuju građani za priključenje objekata na sekundarnu vodovodnu i kanalizacionu mrežu nije evidentirana u skladu sa odredbama pravilnika, pa su precijenjeni kratkoročno razgraničeni prihodi i primici za zgrade i objekte (za 340, odnosno 199 hiljada KM), a potcijenjen finansijski rezultat ranijih godina i ostali neporeski prihodi (za 141 i 199 hiljada KM).

U Gradu Bijeljina su, zbog grešaka u klasifikaciji prihoda, precijenjeni prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine, pri čemu su manje iskazani prihodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa između ili unutar jedinica vlasti za 802 hiljade KM, kao i prihodi od transfera različitih jedinica vlasti na fondu 03 i izdaci za nefinansijsku imovinu (za 499 hiljada KM).

U Opštini Srbac za 131 hiljadu KM, a u Gradu Prijedor za najmanje 85 hiljada KM su potcijenjeni prihodi obračunskog karaktera, u korist kratkoročno razgraničenih prihoda, zbog pogrešnog evidentiranja.

U Gradu Banja Luka – Centar za razvoj sela, prilikom evidentiranja poslovnih promjena vezanih za biološku imovinu vršeno je prebijanje prihoda i rashoda od usklađivanja vrijednosti biološke imovine, a nisu iskazivani primici i izdaci za biološku imovinu. Takođe, računovodstveni tretman biološke imovine i zaliha poljoprivrednih proizvoda kod Centra za razvoj poljoprivrede i sela nije vršen u skladu sa računovodstvenim standardima i budžetskim klasifikacijama pa su precijenjeni vlastiti prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda i biološke imovine u iznosu od 286 hiljada KM, a potcijenjeni su obračunski prihodi i primici.

U Gradu Bijeljina su za 641 hiljadu KM više iskazani ostali rashodi obračunskog karaktera za koliko su precijenjene ostale kratkoročne obaveze po osnovu aktiviranih garancija za otplate kredita javnih preduzeća i ustanova, jer su navedene obaveze iskazane iako su iste izmirene u 2020. godini. Prilikom izmirenja obaveza u navedenom iznosu nisu iskazani ostali izdaci za otplate kredita javnih preduzeća i ustanova po osnovu aktiviranih garancija.

U Gradu Bijeljina, usljed grešaka u budžetskim klasifikacijama pri knjiženju rashoda više su iskazani ostali rashodi obračunskog karaktera (za 1,1 milion KM), a potcijenjene su doznake (855 hiljada KM), transferi (184 hiljade KM), rashodi roba i usluga u (16 hiljada KM) i rashodi za lična primanja (43 hiljade KM). Osim toga, zbog pogrešne klasifikacije i primjene kontnog plana za budžetske krisnike u Gradu Bijeljina precijenjene su subvencije (za 1,15 miliona KM), rashodi tekućeg održavanja (39 hiljada KM) i ostali neklasifikovani rashodi (235 hiljada KM), a potcijenjeni su grantovi (za 1,12 miliona KM), izdaci za nefinansijsku imovinu (247 hiljada KM), transferi između različitih jedinica vlasti (50 hiljada KM) i rashodi za lična primanja (16 hiljada KM).

U Gradu Banja Luka (kod JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje) rashodi od 614 hiljada KM za prehrambene artikle i didaktički materijal nisu evidentirani na osnovu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava. Zalihe didaktičkog materijala su precijenjene za 154 hiljade KM za koliko su manje iskazani rashodi. Takođe, rashodi materijala za posebne namjene su više iskazani za 56 hiljada KM, jer su iskazani i rashodi koji ne pripadaju obračunskom periodu 2020. godina.

U Opštini Srbac su za 540 hiljada KM više iskazani izdaci za izgradnju i pribavljanje stambenih objekata i jedinica za posebne socijalne grupe, jer na dan bilansiranja nisu bili ispunjeni uslovi za njihovo evidentiranje, odnosno rezervaciju budžetskih sredstava.

U Opštini Sokolac su pogrešno evidentirani kao: ostali nepomenuti rashodi umjesto kao tekući grantovi (80 hiljada KM), rashodi rezerviranja po osnovu obaveza umjesto doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine (59 hiljada KM) i pomoći u naturi umjesto priznatih prihoda

obračunskog karaktera po osnovu odnosa između jedinica vlasti (10 hiljada KM), a potcijenjeni su rashodi za stručne usluge u iznosu od 21 hiljada KM u korist izdataka.

U Opštini Sokolac su od ukupno 94 hiljade KM izvršenih radova asfaltiranja ulice manje izkazani izdaci u iznosu od 51 hiljadu KM zbog evidentiranja obaveza iznad okvira utvrđenog rebalansom budžeta. Istovremeno, umjesto kao rashodi više su iskazani izdaci po osnovu nabavke koja je realizovana u 2019. godini u iznosu od 21 hiljade KM, a za 18 hiljada KM potcijenjeni su izdaci za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijih godina. U Opštini Donji Žabar su izdaci za izmirenje obaveza iz prethodnih godina iskazani više za 27 hiljada KM, jer nisu evidentirani po nominalnoj vrijednosti ostvarenog odliva gotovine.

Ostalo

Bilans novčanih tokova nije u potpunosti sačinjen u skladu sa pravilima finansijskog izvještavanja i zahtjevima MRS JS – 2 (Opština Srbac, Opština Sokolac, Grad Prijedor i Grad Bijeljina).

U Gradu Prijedor je vanbilansna evidencija pogrešno više iskazana za najmanje 2,12 miliona KM, jer nije izvršeno umanjeno u skladu sa dinamikom otplate po datim garancijama (617 hiljada KM), garancije za dobro izvršenje ugovora nisu pravilno iskazane odnosno iskazane su u negativnom iznosu od 2,76 miliona KM, dok sporna potraživanja nisu predmet ove evidencije. U Opštini Srbac je vanbilansna evidencija potcijenjena za odobrena, a nepovučena sredstva po revolving kreditu, a u Gradu Istočno Sarajevo u vanbilansnoj evidenciji nisu evidentirane primljene garancije u postupcima javnih nabavki.

Revizorski nalazi od uticaja na mišljenje o usklađenosti

Revizijom utvrđeni nedostaci koje su uticali na jedno negativno mišljenje i 6 mišljenja sa rezervom o usklađenosti (Tabela 1) navedeni su u nastavku teksta.

Odstupanja u primjeni Zakona o javnim nabavkama

Za određene nabavke nisu provedene procedure propisane zakonom (Opština Donji Žabar), pojedine nabavke nisu planirane niti su donošene posebne odluke za pokretanje nabavki (Grad Bijeljina, Grad Prijedor, Opština Donji Žabar i Opština Sokolac), a vršeno je i dijeljenje nabavki provedenih putem više direktnih sporazuma (Grad Istočno Sarajevo i Opština Sokolac).

Kod postupaka javne nabavke građevinskih radova, usluga odobravanja kredita i vatrogasne cisterne (Grad Istočno Sarajevo) i nabavke zimskog održavanja (Opština Sokolac) tenderskom dokumentacijom definisan je kraći rok za prijem ponuda od roka propisanog Zakonom o javnim nabavkama. Kod nabavke radova na izgradnji četiri identična dječija igrališta u Opštini Pale izvještaj nadzornog organa je sačinjen prije zaključenja ugovora sa odabranim ponuđačem i realizacije radova, a zapisnik o primopredaji radova nije sačinjen, što nije u skladu sa odredbama Ugovora o izvođenju radova. (Grad Istočno Sarajevo)

U Gradu Prijedor, za nabavku „Modernizacija sistema javne rasvjete i održavanje javne rasvjete kroz model finansiranja iz uštede električne energije“ nisu usaglašeni izvori finansiranja navedeni u planu JN i Odluci o pokretanju postupka, a za istu nisu obezbijeđena potrebna sredstva, što je suprotno Zakonu o javnim nabavkama. Obaveze po potpisanom ugovoru za navedenu nabavku nisu izvršene u skladu sa odredbama iz ugovora u pogledu produženja garancije za uredno izvršenje ugovora. Takođe, kod navedene nabavke ponuđač se izjasnio da ne namjerava dio ugovora prenijeti na treće strane podugovaranjem, dok su kod izvršenja radova angažovani podugovarači, što nije u skladu sa ZJN. Osim toga, u Gradu Prijedor je proveden pregovarački postupak bez objave obavještenja za izvođenje sanacije na oštećenim asfaltnim površinama za koji nisu ispunjeni posebni uslovi propisani zakonom, odnosno da se predmet nabavke dodatnih radova može odvojiti od predmeta nabavke osnovnog ugovora. Obaveze po ugovoru o nabavci radova na izgradnji i rekonstrukciji puteva

Grada Prijedor nisu izvršavane u skladu sa odredbama iz ugovora i tenderske dokumentacije, u pogledu putnih pravaca koji su asfaltirani.

U Gradu Bijeljina, procijenjena vrijednost radova za izgradnju autobuske stanice je značajno viša od vrijednosti koja je definisana u posebnoj odluci o pokretanju postupka nabavke, što nije u skladu sa Zakonom.

U Opštini Sokolac u fazi pretkvalifikacije pregovaračkog postupka bez objave obavještenja za nabavku usluga izrade glavnog projekta za izgradnju Gradske kuće, trga i spomen obilježja razmatran je zahtjev za učešće ponuđača koji je dostavljen nakon roka određenog u tenderskoj dokumentaciji, a broj članova komisije za provođenje postupka navedene nabavke je bio manji od propisanog. Osim toga, objava osnovnih elemenata ugovora za provedene postupke javnih nabavki na internet stranici opštine nije vršena na obrascu koji je propisan, a u postupku nabavke radova na rekonstrukciji zgrade putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda nije predviđeno provođenje e-aukcije u sistemu e-nabavke, shodno Pravilniku o uslovima i načinu korišćenja e-aukcije.

Priprema i izvršenje budžeta/rebalansa

Budžet/Rebalans budžeta Opštine Donji Žabar nije u potpunosti pripremljen, donesen i izvršavan prema ekonomskim klasifikacijama iz Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, što nije u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Opština Sokolac prilikom donošenja rebalansa budžeta za 2020. godinu nije izvršila usklađivanje budžetskih sredstava i izdataka, a takođe izvršenje budžeta Opštine nije vršeno u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske, u pogledu stvaranja obaveza do visine okvira utvrđenog rebalansom budžeta.

Rebalansom budžeta Grada Bijeljina nisu planirani ostali izdaci koji su nastali po osnovu otpлата duga za koje je Grad dao garancije, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetskom sistemu i Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske. Prilikom izvršenja budžeta stvarane su obaveze iznad visine okvira utvrđenog rebalansom budžeta, a osim toga izvršenje budžeta za 2020. godinu na poziciji rashoda i izdataka je vršeno nakon roka za sastavljanje godišnjih finansijskih izvještaja što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Grada Bijeljina.

U Gradu Prijedor je vršena preraspodjela sredstava sa jedne na drugu potrošačku jedinicu, kao i između potrošačkih jedinica u procentu koji je viši od 5% ukupno usvojenih sredstava potrošačke jedinice kojoj se sredstva umanjuju, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta.

Zapošljavanje i lična primanja

U toku 2020. godine u GU Grada Prijedor 46 lica nije ispunjavalo uslove radnog mjesta na koje su raspoređeni, a 25 je bilo u radnom odnosu na određeno vrijeme u periodu dužem od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.

Grad Bijeljina je u toku 2020. godine vršio prijem zaposlenih na određeno vrijeme na period duže od šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine zbog privremeno povećanog obima posla i vršio prijem pripravnika bez sprovođenja javnog konkursa, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave. Uz to, Turistička organizacija Grada Bijeljina je u toku 2020. godine imala tri zaposlena više od broja izvršilaca predviđenog Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Zaključivani su ugovori o djelu za poslove koji su u djelatnosti Opštinske uprave, odnosno za za sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o radu (Grad Prijedor, Opština Donji Žabar; Opština Srbac).

Gradska uprava Banja Luka je prilikom obračuna plata i naknada zaposlenih primjenjivala koeficijente i cijenu rada koje nisu u skladu sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske. Osim toga, JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Banja Luka primjenjivao je Pojedinačni kolektivni ugovor koji nije u skladu sa važećim Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na primijenjene koeficijente za obračun plata, ostvarivanja prava i visine obračunatih naknada i drugih prava iz radnog odnosa.

U Opštini Donji Žabar obračun i isplata ličnih primanja po osnovu naknada za vrijeme privremene spriječenosti za rad, uvećanja plata i isplate jubilarnih nagrada nije vršen u skladu sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Dodjela grantova

U Gradu Prijedor, Gradu Istočno Sarajevo i Opštini Donji Žabar sredstva granta su dodjeljivana bez utvrđenih kriterijuma i postupaka za raspodjelu sredstava granta, što nije u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske. Uz to, nisu obezbijeđeni izvještaji o utrošku sredstava granta od krajnjih korisnika u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta. Takođe, Gradu Banja Luka za doznačena sredstva tekućeg granta JU Centar za obrazovanje odraslih i JP „Aquna“ d.o.o. Banja Luka, nisu dostavljeni izvještaji o utrošku dodijeljenih sredstava, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Grada.

Nadležnost lokalnog parlamenta

Skupština Grada Prijedor nije donijela Strategiju razvoja lokalnih puteva i ulica i akt o upravljanju, građenju, rekonstrukciji, održavanju i zaštiti lokalnih puteva, ulica u naselju i putnih objekata na njima što je propisano Zakonom o javnim putevima. Takođe, nije donijela Program zajedničke komunalne potrošnje shodno Zakonu o komunalnim djelatnostima.

Skupština Grada Prijedor nije donijela Program namjenskog utroška sredstava prikupljenih od naknada po osnovu prodaje šumskih drvnih sortimenata za 2020. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o šumama, nije usvojila Program korišćenja sredstava od naknada za vode u skladu sa Zakonom o vodama i nije donijela Plan utroška sredstava po osnovu naknada za korišćenje mineralnih sirovina na osnovu Zakona o koncesijama, niti je uskladila i propisala obavezu plaćanja komunalne naknade za korišćenje objekata i uređaja zajedničke komunalne potrošnje shodno Zakonu o komunalnim djelatnostima.

U Gradu Prijedor za dio provedenih postupaka nabavki nefinansijske imovine, kao i za davanje objekata i zemljišta u zakup sa pravom otkupa nije obezbijeđena saglasnost Skupštine Grada koja je nadležna da donosi odluke o pribavljanju, upravljanju i raspolaganju imovinom, što nije u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi.

Bez odluke Skupštine opštine Sokolac, na osnovu odluke načelnika o usvajanju izvještaja o popisu, izvršen je otpis spornih potraživanja od pravnih lica za zauzimanje javnih površina u iznosu od 88 hiljada KM.

Druge pojedinačna odstupanja

Opština Srbac nije u skladu sa Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj sačinila Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz 2020. godine.

Ukupna izloženost Grada Prijedor po izdatim garancijama na dan 31.12.2020. godine iznosi 45,80% redovnih prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini, što nije u skladu sa Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske.

Grad Prijedor nije obračunao pripadajući porez na dodatu vrijednost za iznajmljivanje parking prostora shodno odredbama Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

U Opštini Donji Žabar nisu uspostavljene analitičke evidencije (pomoćne knjige) za stalna sredstva i potraživanja, a u Gradu Banja Luka nisu uspostavljene pomoćne evidencije za sporna potraživanja po osnovu komercijalnog zakupa poslovnih prostora i garaža iz perioda do 31.12.2016. godine, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Zakonom o trezoru.

2.1.2. Finansijske revizije preduzeća i drugih subjekata

Kako je navedeno, osim jedinica lokalne samouprave u drugom dijelu revizijskog ciklusa 2020/2021. godine provedene su finansijske revizije četiri javna preduzeća, Investiciono-razvojne banke i Fonda za razvoj i zapošljavanje IRB-a. Vrste mišljenja i struktura preporuka data je u narednoj tabeli.

Tabela 2: Izvještaji za javna preduzeća i ostale subjekte za revizije provedene u periodu 1.9. – 31.12.2021. godine (revidirani period je 2020. godina)

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	JP „Zavod za udžbenike i nastavna sredstva“ I. Sarajevo	sa rezervom	sa rezervom	7	4
2.	JP „Putevi Republike Srpske“	sa rezervom	sa rezervom	8	9
3.	JP „Željeznice Republike Srpske“	sa rezervom	sa rezervom	9	5
4.	JPS „Šume Republike Srpske“	sa rezervom	negativno	15	9
5.	Fond za razvoj i zapošljavanje	pozitivno	pozitivno	3	0
6.	Investiciono – razvojna banka	pozitivno	sa rezervom	1	3
Ukupan broj datih preporuka u objavljenim izvještajima:				42	27

Za finansijske izvještaje sva četiri javna preduzeća data su mišljenja sa rezervom, dok je za usklađenost JPS „Šume Republike Srpske“ izraženo negativno mišljenje, a ostala preduzeća za revidirani period 2020. godine imaju mišljenje sa rezervom.

Takođe, Investiciono-razvojnoj banci je mišljenje o usklađenosti sa rezervom, dok je mišljenje o finansijskim izvještajima pozitivno, a Fond za razvoj i zapošljavanje ima oba pozitivna mišljenja.

Revizorski nalazi od uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima

Kvalifikacije koje su uticale na mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima za revidirana javna preduzeća odnose se na sljedeće:

U bilansu stanja JP „Željeznice Republike Srpske“ na dan 31.12.2020. godine nije iskazana ispravka vrijednosti zaliha u iznosu od 14,11 miliona KM, osim toga, promet i stanje zaliha materijala iskazani u glavnoj knjizi preduzeća nisu usklađeni sa prometom i stanjem u pomoćnoj evidenciji, a neto vrijednost zaliha materijala za izradu učinaka i zaliha rezervnih dijelova u skladištu koji su dobijeni demontažom rashodovanih stalnih sredstava, iskazanih u glavnoj knjizi, potcijenjena je za najmanje 4,6 miliona KM kao i rezultat poslovanja ranijih godina i rashodi održavanja.

U JP „Željeznice Republike Srpske“ nije vršena revalorizacija nekretnina, postrojenja i opreme s ciljem usaglašavanja knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću sredstava na kraju izvještajnog perioda, te provjera rezidualne vrijednosti i korisnog vijeka sredstava (najmanje na datum godišnjeg izvještavanja) i obračun amortizacije kod sredstava sa značajnom rezidualnom vrijednošću do iznosa utvrđene rezidualne vrijednosti, što nije u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema. Takođe, vrijednost investicionih nekretnina i prihodi su potcijenjeni za vrijednost poslovnih prostora koji su identifikovani godišnjim popisom, a koji nisu priznati u poslovnim knjigama (što nije u skladu sa MRS 40 Investicione nekretnine).

JP „Putevi Republike Srpske“ je evidentiralo efekte procjene vrijednosti stalnih sredstava u glavnoj knjizi, ali ne i u pomoćnoj evidenciji stalnih sredstava, tako da ove dvije evidencije nisu usklađene sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, što je suprotno Zakonu o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Pri evidentiranju navedene procjene izvršena je korekcija nabavne vrijednosti i za efekte koji se odnose na korekciju ispravke vrijednosti, zbog čega je iskazana nabavna vrijednost potcijenjena, a ispravka vrijednosti precijenjena za najmanje 281,53 miliona KM.

JP „Putevi Republike Srpske“ prilikom evidentiranja novih ulaganja na postojećim putevima (investiciona ulaganja u sanaciju, rekonstrukciju ili rehabilitaciju) ne vrši isknjižavanje zamijenjenog neamortizovanog dijela puta koji predstavlja gornji sloj, odnosno habajući dio asfalta, čime je vrijednost ove kategorije stalnih sredstava uvećana.

U JPŠ „Šume Srpske“ po osnovu neisknjižavanja iz poslovnih knjiga šumskoprivrednih osnova kojima je istekao period važenja, njihova nabavna i ispravka vrijednosti su precijenjene za 2,34 miliona KM, što nije u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina. Osim toga, početno priznavanje nematerijalne imovine u pripremi (zapreminske i sortimentne tablice i studija o potencijalima ostalih šumskih proizvoda) nije vršeno u skladu sa MRS 38, odnosno sredstvo nije vrednovano po vrijednosti izvršenih usluga, tako da su precijenjeni nematerijalna imovina u pripremi i odloženi prihodi za 339 hiljada KM i troškovi ulaganja u razvoj za 18 hiljada KM.

Poslovni prostori Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva izdati u zakup nisu evidentirani kao investiciona imovina, a odložene poreske obaveze za koje se izmirenje očekuje u dugoročnom periodu nisu evidentirane u skladu sa ročnošću.

Potraživanja od kupaca JPŠ „Šume Srpske“ i ispravka vrijednosti potraživanja su precijenjena za najmanje 5 miliona KM jer nije izvršen prestanak priznavanja usljed nenaplativosti u skladu sa MSFI 9 – Finansijski instrumenti. Osim toga, manje je iskazana korekcija potraživanja i rashodi po osnovu ispravke i otpisa potraživanja za najmanje 161 hiljadu KM, a više finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda, jer potraživanja koja nisu naplaćena u periodu od godinu dana na dan bilansiranja nisu procijenjena sa stanovišta njihove naplativosti.

Obaveze po osnovu emitovanih dugoročnih obveznica u JPŠ „Šume Srpske“ koje na plaćanje dopijevaju u narednoj godini nisu klasifikovane kao kratkoročne finansijske obaveze, tako da su dugoročne obaveze precijenjene, a kratkoročne potcijenjene u iznosu od 1,22 miliona KM.

Prihodi od prodaje učinaka u JP Željeznice Republike Srpske su precijenjeni, a finansijski rezultat ranijih godina potcijenjen za dio prihoda koji su ostvareni u 2019. a iskazani u 2020. godini (najmanje 222 hiljade KM).

U JPŠ „Šume Srpske“ su prihodi i finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda precijenjeni za 538 hiljada KM, jer priznavanje prihoda po osnovu vlastitih učinaka, donacija, usklađivanja zaliha učinaka i finansijskih prihoda nije vršeno u skladu sa definisanim računovodstvenim politikama i odgovarajućim Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS). Takođe, po navedenom osnovu su potcijenjena rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava i PVR - odloženi prihodi i primljene donacije, a precijenjena aktivna vremenska razgraničenja, ulaganja na tuđim nekretninama, zalihe učinaka i potraživanja iz specifičnih poslova.

U JPŠ „Šume Srpske“ su precijenjena ulaganja u tuđu imovinu i finansijski rezultat (dobit) tekućeg perioda za 226 hiljada KM, a potcijenjeni troškovi održavanja za isti iznos, jer se navedena ulaganja odnose na troškove tekućeg održavanja puteva.

U JP „Željeznice RS“, zbog pogrešnog evidentiranja za 6,1 milion KM su precijenjeni troškovi bruto zarada, a manje iskazani troškovi bruto ostalih ličnih rashoda za isti iznos. Istovremeno su ostali lični rashodi precijenjeni, a troškovi neproizvodnih usluga potcijenjeni za 30 hiljada KM, jer su naknade po ugovorima o djelu iskazane u okviru troškova za lična primanja.

Rashodi i obaveze po osnovu zateznih kamata i troškova prinudne naplate u JPŠ „Šume Srpske“ su potcijenjeni za 265 hiljada KM jer nisu evidentirani rashodi i obaveze po osnovu rješenja o prinudnoj naplati Poreske uprave, što je uticalo i na finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda.

U JPŠ „Šume Srpske“ za 2020. godinu je manje je obračunata nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opština, jer kod najvećeg broja šumskih gazdinstava prilikom obračuna u osnovicu nije uzeta realizacija šumskih drvnih sortimentata na panju tj. u dubjećem stanju, što nije u skladu sa Zakonom o šumama. Zbog toga su potcijenjeni troškovi i obaveze po osnovu nadoknada za razvoj nerazvijenih dijelova opština, a precijenjen finansijski rezultat (dobitak) tekuće godine za najmanje 338 hiljada KM.

Troškovi amortizacije iskazani za 2020. godinu u JP „Putevi Republike Srpske“ su netačni, jer računovodstvene politike primijenjene za obračun amortizacije nisu usaglašene sa računovodstvenim politikama koje su definisane internim pravilnikom. Takođe, iskazana vrijednost stalnih sredstava, revalorizacionih rezervi i neraspoređenog dobitka ranijih godina (za vrijednost obezvrijeđenih stalnih sredstava) sa stanjem na dan 31.12.2020. godine nije u potpunosti priznata u skladu sa zahtjevima MRS 16.

U JPŠ „Šume Srpske“ su rashodi amortizacije precijenjeni za neto 280 hiljada KM, kao i ispravka vrijednosti imovine, što je uticalo i na finansijski rezultat (dobitak) tekućeg perioda u navedenom iznosu, dobitak ranijih godina za 390 hiljada KM i gubitak ranijih godina za 118 hiljada KM, jer, amortizacija na šumskoprivredne osnove (u tekućoj i ranijim godinama), nije sistemski alocirana tokom njenog korisnog vijeka. Takođe, vršen je obračun amortizacije na ulaganja u računarski program koji nije pušten u upotrebu, a za pojedine građevinske objekte manje je obračunata amortizacija.

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine u JPŠ „Šume Srpske“ i u „Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva“ nije organizovan i izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa.

U Napomenama uz finansijske izvještaje JP „Zavod za udžbenike i nastavna sredstva“ nije dato obrazloženje vezano za stalnost poslovanja i iste ne sadrže dodatne informacije shodno zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja. Napomene uz finansijske izvještaje JPŠ „Šume Srpske“ i JP „Željeznice RS“ nisu prezentovane na sistematičan način i ne sadrže sve potrebne informacije u skladu sa zahtjevima računovodstvenih standarda, niti objavljivanja u vezi postojanja ograničenja vlasništva.

U JP „Zavod za udžbenike i nastavna sredstva“ manje su iskazane vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva jer nije vidjena vrijednost garancija za uredno izvršenje ugovora, a JP „Putevi Republike Srpske“ u vanbilansnoj evidenciji nije iskazalo primljene i izdate mjenice u vrijednosti ugovorenih sredstava i obaveza po kojem osnovu su primljene, odnosno izdate kao sredstvo obezbjeđenja. Vanbilansna aktiva i pasiva u JP Željeznice RS su precijenjene za iskorišćeni dio kredita koji je prilikom povlačenja sredstava evidentiran u bilansnoj evidenciji, a vodi se i u vanbilansnoj evidenciji.

U Bilans tokova gotovine JP „Željeznice Republike Srpske“ nisu uključena plaćanja izvršena putem kompenzacije (od 13 miliona KM), a prilivi po osnovu dugoročnog kredita i odlivi za nabavke objekata i opreme nisu iskazani u okviru odgovarajućih aktivnosti. U Bilansu tokova gotovine JPŠ „Šume Srpske“ nisu iskazani prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja od 12 miliona KM.

Nalazi koji su uticali na kvalifikacije po osnovu usklađenosti sa propisima (kriterijumima revizije) za revidirana javna preduzeća odnose se na:

Nabavke

JPŠ „Šume Srpske“ je značajan broj i vrstu nabavki vršilo dijeljenjem predmeta nabavke, suprotno odredbama Zakona o javnim nabavkama. Zahtjev za dostavljanje ponuda, u postupcima nabavke putem konkurentskog zahtjeva u JPŠ „Šume Srpske“, za dio uzorkom obuhvaćenih nabavki nije upućen na minimalno tri adrese, a za nabavku integralnog informacionog sistema ne internet-stranici nisu objavljeni osnovni elementi ugovora o nabavci, niti je Agenciji za JN dostavljen izvještaj o postupku javne nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Osim toga, u JPŠ „Šume Srpske“ u pojedinim organizacionim dijelovima ne postoje evidencije realizacije ugovora kroz jedinstveni registar ugovora, kako je propisano Pravilnikom o javnim nabavkama usluga i radova u šumarstvu i nadzoru nad njihovim izvođenjem.

U JP „Zavod za udžbenike i nastavna sredstva“, kod nabavke usluga platnog prometa, overdraft kredita, smještaja i ugostiteljskih usluga nisu poštovane procedure javnih nabavki. Osim toga, za nabavke goriva, pribora za crtanje, školskih pernica i adaptacije knjižare u Bijeljini, ukupne vrijednosti ugovora od 202 hiljade KM nisu pribavljene garancije za uredno izvršenje ugovora, suprotno tenderskoj dokumentaciji.

U JP „Putevi Republike Srpske“ su troškovi usluge za obuku IPA jedinice iskazani na osnovu Ugovora za usluge obuke IPA jedinice zaključenog sa Adria Management Services d.o.o. Podgorica. Na navedene usluge nije obračunat PDV, kako je definisano Zakonom o porezu na dodatu vrijednost.

Imenovanja, zapošljavanja i prava po osnovu rada

Imenovanje uprave JPŠ „Šume Srpske“, JP „Željeznice RS“ i JP „Putevi Republike Srpske“ (direktora i izvršnih direktora) nije provedeno po javnom konkursu kako je to propisano Zakonom o javnim preduzećima i statutima preduzeća jer je nadzorni odbor:

- U JPŠ „Šume Srpske“ imenovao je v.d. direktora i v.d. izvršnih direktora sa kojima su zaključeni ugovori o pravima i obavezama koji su istovremeno i ugovori o radu na period od po dva mjeseca (počevši od aprila 2019. godine);
- U JP „Željeznice RS“ imenovao v.d. generalnog direktora i v.d. izvršnih direktora sa kojima su zaključivani ugovori o pravima i obavezama koji su istovremeno i ugovori o radu na period od dva mjeseca (od marta 2017. godine);
- U JP „Putevi Republike Srpske“ rješenjem iz oktobra 2020. godine imenovao v.d. direktora, a rješenjima iz novembra 2018. godine i maja i oktobra 2020. godine imenovao v.d. tri izvršna direktora.

Pored toga, imenovanje osam v.d. direktora organizacionih dijelova nije vršeno putem javnog konkursa, kako je propisano Statutom JPŠ „Šume Srpske“.

Ugovorene plate imenovanim licima i plate rukovodilaca JP „Željeznice RS“ i JP „Putevi Republike Srpske“ nisu umanjivane za 10% shodno Zaključku Vlade Republike Srpske o umanjenju ugovorenih plata direktora, izvršnih direktora i rukovodećih radnika u javnim preduzećima od 03.03.2011. i 11.01.2013. godine. Takođe, članovima uprave JP „Putevi Republike Srpske“ su obračunate i naknade (zbog izvršenja plana, rezultata poslovanja i iskazane dobiti i za regres) što nije u skladu sa prethodno navedenim Zaključcima Vlade Republike Srpske.

Suprotno odredbama Kolektivnog ugovora za zaposlene u JPŠ „Šume Srpske“ pojedini organizacioni dijelovi su vršili isplate naknada komisijama, za pojedine radnike donešena su rješenja o uvećanju osnovne plate, a obračun minulog rada nije vršen u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora. U JPŠ „Šume Srpske“, kod pojedinih organizacionih dijelova priznat je prekovremeni rad za određeni broj zaposlenih, bez prethodno donesene odluke poslodavca, što nije u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora i Zakona o radu. Takođe, obračun i isplata stimulacije za pojedine zaposlene nije u skladu sa Pravilnikom o uvećanju osnovne plate zaposlenih JPŠ „Šume Srpske“.

U JP „Putevi Republike Srpske“ ugovori o radu na određeno vrijeme zaključeni sa 11 izvršilaca ne sadrže objektivne razloge za njihove zaključivanje, kako je propisano odredbama Zakona o radu i Pravilnikom o radu JP „Putevi Republike Srpske“.

Ugovori o djelu JPŠ „Šume Srpske“ zaključeni su sa više lica za poslove za koja su sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Druge značajne neusklađenosti

U JPŠ „Šume Srpske“ naplata od kupaca za isporučene šumske drvene sortimente nije vršena u skladu sa odredbama zaključenih ugovora. Provedene aktivnosti po osnovu prodaje značajnim dijelom nisu vršene u skladu sa odredbama Odluke o načinu i uslovima prodaje šumskih drvnih sortimenata, koje se odnose na ispunjenje uslova kod potpisivanja ugovora, isporuke šumskih drvnih sortimenata, praćenja dinamike isporuke, rokova naplate potraživanja i aktiviranja instrumenata obezbjeđenja plaćanja. Shodno navedenom, na dan bilansa ostala su nenaplaćena dospjela potraživanja u iznosu od 17,6 miliona KM (od čega su preko 10 miliona KM sumnjiva i sporna) uglavnom od kupaca šumskih drvnih sortimenata, od kojih je značajan iznos nenaplativ, zbog okončanih izvršnih sudskih postupaka i presuda, stečajnih postupaka, kao i da veći broj pravnih lica/dužnika ne postoji u sudskom registru.

Popis u JP „Željeznice RS“ na dan 31.12.2020. godine nije u potpunosti proveden u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Putni nalozi u JPŠ „Šume Srpske“ nisu popunjavani u skladu sa Uredbom o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske.

2.2. Finansijske revizije za 2021. godinu provedene od 1.1. do 31.8.2022.

Godišnjim planom revizija za 2022. godinu, u periodu od 01.01. do 31.08.2022. godine planirano je provođenje 60 finansijskih revizija (što shodno čl. 18 Zakona obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti) i 10 angažmana na provjeri statusa datih preporuka. Svi planirani revizijski angažmani su provedeni.

Istim planom, do kraja 2022. godine predviđeno je provođenje još 18 revizija za 2021. godinu (8 jedinica lokalne samouprave i 10 ustanova zdravstvenog sektora – bolnice, zavod i domovi zdravlja). Rezultati tih revizija će biti prezentovani u godišnjem revizorskom izvještaju za narednu godinu.

Osim planom predviđenih revizijskih angažmana, Glavna služba za reviziju je provela i reviziju finansijskih izvještaja Državne revizijske institucije Republike Srbije (DRI Srbije), a na osnovu sporazuma zaključenog između dvije vrhovne revizijske institucije i u skladu sa relevantnim standardima.

U skladu sa planom revizijskih aktivnosti za 2022. godinu, u revizijskom ciklusu 1.1. – 31.8.2022. godine provedeno je planiranih 60 finansijskih revizija, a to su revizije:

- 21 revizija ministarstava i drugih korisnika budžeta Republike Srpske kod kojih je po Zakonu obavezno provođenje revizija svake godine,
- reviziju Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za korisnike budžeta Republike,
- 4 revizije fondova obaveznog socijalnog osiguranja,
- 14 jedinica lokalne samouprave i
- 20 javnih ustanova i ostalih subjekata.

Revizija Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za korisnike budžeta Republike obuhvata značajne segmente budžeta, budžetskog i trezorskog poslovanja (prihodi budžeta Republike, unutrašnji dug, spoljni dug, finansijske transakcije, investicije, itd.) koji se ne susreću kod pojedinačnih budžetskih korisnika, a obuhvata i značajne nalaze iz svih pojedinačnih izvještaja o reviziji budžetskih korisnika.

Za 60 revizija finansijskih izvještaja koje su okončane u periodu od 01.01. do 31.08.2022. godine data su sljedeća mišljenja:

- o finansijskim izvještajima: pozitivno za 33 subjekta i mišljenje sa rezervom za 27 subjekata;
- o usklađenosti: pozitivno za 31 subjekta i mišljenje sa rezervom za 29 subjekata.

Skretanje pažnje na određena pitanja u skladu sa ISSAI 2706 izvršeno je uz mišljenja kod Agencije za agrarna plaćanja i uz mišljenje usklađenosti za četiri subjekta (Zavod za zapošljavanje, Fond za profesionalnu rehabilitaciju invalida Prijedor, JU Službeni glasnik Republike Srpske i Opština Nevesinje), čim se ukazuje na pitanja koja su od značaja za razumijevanje izvještaja subjekta, najčešće na kontradiktorne zakone, propise i odluke sa značajnim uticajem na subjekta, koje donose viši nadležni organi i na koje subjekt pojedinačno ne može da utiče. (Detaljnije za navedene subjekte u odgovarajućem dijelu ovog Izvještaja).

Pozitivno mišljenje za finansijske izvještaje i za usklađenost poslovanja za 2021. godinu dato je za one finansijske izvještaje za koje nisu utvrđene značajne greške, nepravilnosti i neusklađenosti. Nivo značajnosti/materijalnosti je utvrđen u skladu sa ISSAI standardima i Metodologijom za finansijsku reviziju.

U skladu sa ISSAI 2705 – *Modifikacije mišljenja u izvještaju nezavisnog revizora*, mišljenje sa rezervom se izražava u slučajevima kada:

"revizor zaključi, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da finansijski izvještaji u cjelini nisu bez materijalno pogrešnih iskaza. Odnosno kada revizor, nakon prikupljenih dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza, zaključi da su pogrešni iskazi, pojedinačno ili zajedno, materijalno značajni, ali nisu prožimajući za finansijske izvještaje ili revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza na kojima će zasnivati svoje mišljenje ali zaključuje da mogući efekti neotkrivenih pogrešnih iskaza na finansijske izvještaje, ukoliko ih ima, mogu biti materijalne prirode, ali ne i sveobuhvatni."

U skladu sa prethodno pomenutim standardom, negativno mišljenje se izražava kada revizor nakon što prikupi dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza, zaključi da pogrešni iskazi, pojedinačno ili zajedno, imaju i materijalni i prožimajući efekat na finansijske izvještaje.

2.2.1. Revizije korisnika budžeta Republike – obavezne po Zakonu (čl. 18.)

Glavna služba za reviziju je po Zakonu (čl. 18. stav 4.) obavezna da svake godine provede finansijsku reviziju kod: Narodne slupštine i Vijeća naroda Republike Srpske, Službe predsjednika Republike, Generalnog sekretarijata Vlade Republike Srpske, svih ministarstava i Poreske uprave Republike Srpske, kao i četiri fonda obaveznog socijalnog osiguranja⁶.

Na osnovu 22 provedene finansijske revizije kod ove grupe revidiranih subjekata (detaljnije u Tabeli br. 3), a uzimajući u obzir i Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj korisnika budžeta Republike za 2022. godinu, izražena su sljedeća mišljenja:

- za finansijske izvještaje: pozitivno za 18 subjekata i mišljenje sa rezervom za 4 izvještaja,
- za usklađenost sa propisima: pozitivno za 15 izvještaja i mišljenje sa rezervom za 7 subjekata.

Od 21 subjekta kod kojih se finansijska revizija obavezno provodi svake godine, oba pozitivna mišljenja (i za finansijske izvještaje i za usklađenost) izražena su za njih 13, dok su kod ostalih subjekata izražena mišljenja sa rezervom i to: jednom za finansijske izvještaje (Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite), kod pet ministarstava za usklađenost (uz pozitivno mišljenje za FI) i kod dva subjekta su izražena mišljenja sa rezervom i za finansijske izvještaje i za usklađenost (Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite i Generalni sekretarijat Vlade).

Osim toga, za Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj korisnika budžeta Republike za 2022. godinu dato je mišljenje sa rezervom, dok je mišljenje koje se odnosi na usklađenost, pozitivno.

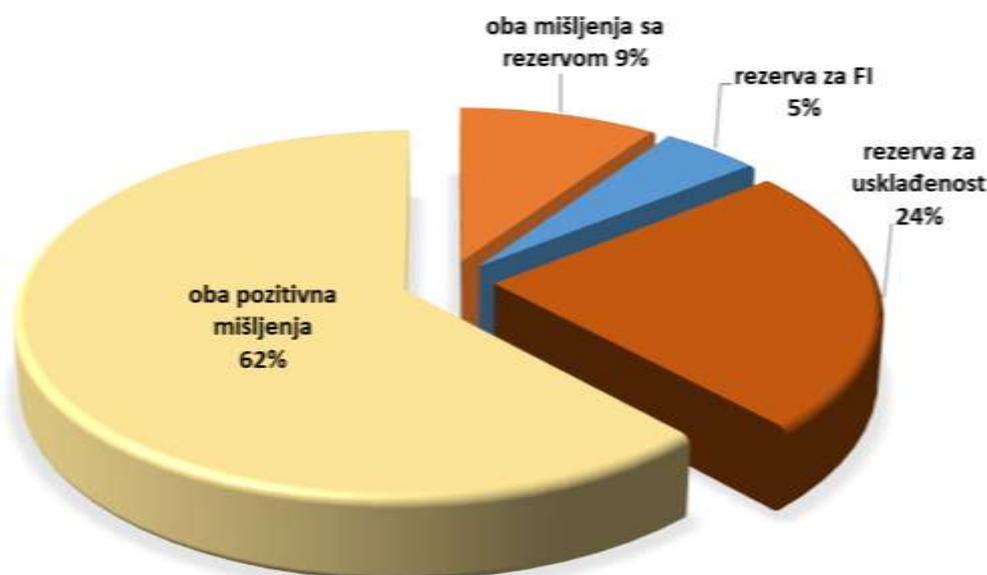
⁶ Fondovi obaveznog socijalnog osiguranja su kao subjekti obavezne finansijske revizije posebno obrađeni u podpoglavlju 2.3.2. ovog izvještaja.

GODIŠNJI REVIZORSKI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU

Tabela 3: Pregled za subjekte obaveznih finansijskih revizija (po čl. 18. st. 4. Zakona) koje su provedene u periodu od 1.1. do 12.8.2022. godine

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Narodna skupština Republike Srpske	pozitivno	pozitivno	-	-
2.	Vijeće naroda	pozitivno	pozitivno	-	-
3.	Služba predsjednika	pozitivno	pozitivno	-	-
4.	Generalni sekretarijat Vlade	rezerva	rezerva	5	7
5.	Ministarstvo finansija	pozitivno	rezerva	-	4
6.	Ministarstvo za prostorno uređenje, građev. i ekologiju	pozitivno	pozitivno	-	-
7.	Ministarstvo za evropske integracije i međun. sar.	pozitivno	pozitivno	-	3
8.	Min. poljoprivrede, šumarstva i vodopriv.	pozitivno	pozitivno	-	2
9.	Min. saobraćaja i veza	pozitivno	pozitivno	-	2
10.	Ministarstvo pravde	pozitivno	pozitivno	-	2
11.	Ministarstvo uprave i lokalne samouprave	pozitivno	rezerva	-	5
12.	Ministarstvo prosvjete i kulture	pozitivno	pozitivno	2	3
13.	Min. za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo	pozitivno	rezerva	-	5
14.	Ministarstvo privrede i preduzetništva	pozitivno	pozitivno	-	3
15.	Ministarstvo porodice, omladine i sporta	pozitivno	rezerva	1	3
16.	MUP	pozitivno	pozitivno	1	1
17.	Ministarstvo energetike i rudarstva	pozitivno	rezerva	2	1
18.	Min. rada i boračko-invalidske zaštite	rezerva	rezerva	6	4
19.	Ministarstvo trgovine i turizma	pozitivno	pozitivno	3	2
20.	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite	rezerva	pozitivno	2	2
21.	Poreska uprava	pozitivno	pozitivno	2	1
22.	Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj za korisnike budžeta Republike	rezerva	pozitivno	6	4
Ukupan broj datih preporuka:				30	54

STRUKTURA MIŠLJENJA ZA SUBJEKTE KOJI SE OBAVEZNO REVIDIRAJU SVAKE GODINE

Grafikon br. 2: Mišljenje revizora dato subjektima za koje su po Zakonu obavezne finansijske revizije

U nastavku su ukratko navedeni revizorski nalazi koji su uticali na mišljenje sa rezervom.

Rezime nalaza u vezi sa mišljenjem o finansijskim izvještajima

Osnov za mišljenje sa rezervom za finansijske izvještaje za za Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite, Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite i Generalni sekretarijat Vlade Republike Srpske je sljedeći:

U Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite nije izvršena ispravka greške iz prethodne godine, pa dio sredstava koja su uplaćena za nabavku vakcina u iznosu od 4,37 miliona KM nije iskazan kao unaprijed plaćeni rashodi (avansi), a dio od 2,47 miliona KM kao primici po osnovu opravdanog avansa u tekućoj godini, jer je prethodne godine ukupan iznos od 6,84 miliona KM evidentiran kao grantovi javnim finansijskim subjektima.

U Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite je iznos tekućih rashoda od 13,6 miliona KM klasifikovan kao ostali obračunski rashodi koji su time precijenjeni, a potcijenjene su tekuće doznake za borački dodatak, tekuće doznake za odlikovane borce, otpremnine i transfer Fondu zdravstvenog osiguranja. Navedeni rashodi nisu iskazani u skladu sa računovodstvenim pravilima za budžetske korisnike, jer se radi o tekućim rashodima koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava, a ne o rashodima obračunskog karaktera.

Osim toga, u Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite popis imovine i obaveza nije organizovan i izvršen u skladu sa odredbama odgovarajućeg pravilnika, a izvještaj o popisu ne sadrži sve propisane i bitne elemente (uporedni pregled, količinske i vrijednosne razlike) i nije dostavljen nadležnom organu u skladu sa propisanim rokom. Takođe, u okviru rashoda za tekuće održavanje prevoznih sredstava iskazan je dio koji ima karakter izdataka za investiciono održavanje.

U Generalnom sekretarijatu Vlade Republike Srpske za iskazanu vrijednost od 2,29 miliona KM nefinansijske imovine u pripremi (koja se odnosi na Strategiju razvoja Republike Srpske za period 2014-2018. godine) nije izvršeno obezvrjeđenje s obzirom na to da je istekao period primjene, odnosno nije izvršeno priznavanje i odmjeravanje gubitka od umanjenja vrijednosti, te je tako vrijednost ove pozicije precijenjena, za koliko su potcijenjeni rashodi obračunskog karaktera. Osim toga, u Generalnom sekretarijatu Vlade su rashodi za tekuće održavanje veći (za koliko su potcijenjeni izdaci za nefinansijsku imovinu), jer su ulaganja i sanacije iskazana kao tekući rashodi. Takođe, rashodi za poklone su evidentirani kao rashodi za režijski materijal, a ne kao rashodi po osnovu reprezentacije, što nije u skladu sa odredbama odgovarajućeg pravilnika.

Mišljenje sa rezervom koje je izraženo za Konsolidovani finansijski izvještaj korisnika budžeta Republike za 2021. godinu uključuje i materijano značajne greške kod budžetskih korisnika, tako da:

- Budžetski deficit tekućeg perioda u PIB⁷-u u iznosu od 15,27 miliona KM potrebno je korigovati na više za najmanje 15,33 miliona KM zbog manje iskazanih tekućih rashoda i transfera u iznosu od 15,14 miliona KM (od čega je u okviru rashoda obračunskog karaktera evidentiran iznos od 13,65 miliona) i drugih manje ili više iskazanih primitaka i izdataka (neto 190 hiljada KM). Ukupan iskazani deficit u PIF⁸-u u iznosu od 60,98 miliona KM je potrebno korigovati na više za najmanje 15,47 miliona KM (razlika između manje iskazanog deficita u PIB-u od 15,33 miliona KM i manje iskazanih tekućih rashoda na fondu 02 u iznosu od 140 hiljada KM).
- Pozitivnu razliku u finansiranju u obrascu PIB od 121,88 miliona KM potrebno je korigovati na niže za 21,42 miliona KM, zbog manje iskazanih budžetskih rashoda u iznosu od 15,14 miliona KM, ostalih primitaka u iznosu od 2,46 miliona KM, ostalih izdataka od 8,55 miliona KM, te drugih korekcija budžetskih prihoda, primitaka i izdataka u neto iznosu 190 hiljada KM. Takođe, iskazanu pozitivnu razliku u finansiranju u obrascu PIF od 211,65 miliona KM, treba umanjiti za 21,56 miliona KM, zbog prethodno navedenih razlika u obrascu PIB i manje iskazanih tekućih rashoda na fondu 02 u iznosu od 140 hiljada KM.
- U Bilansu uspjeha za period 01.01-31.12.2021. godine iskazani negativan finansijski rezultat tekućeg perioda od 80,57 miliona KM, je potrebno korigovati na više najmanje za 52,36 miliona KM, tako da negativan finansijski rezultat tekućeg perioda iznosi najmanje 132,93 miliona KM, a ukupan negativan finansijski rezultat ranijih godina iskazan u Bilansu stanja od 1.249,27 miliona KM treba korigovati na više za najmanje za 625 hiljada KM, tako da negativan finansijski rezultat ranijih godina, iznosi najmanje 1.249,90 miliona KM, po osnovu prethodno utvrđenih korekcija.
- U Bilansu stanja na dan 31.12.2021. godine potcijenjena je kratkoročna finansijska imovina zbog neevidentiranih datih avansa i potraživanja u iznosu od najmanje 4,6 miliona KM, a precijenjena je stalna imovina zbog više iskazanih dugoročnih zajmova u neto iznosu od 47,22 miliona KM, nefinansijske imovine u pripremi u iznosu od 2,32 miliona KM i zaliha u iznosu od 247 hiljada KM. Takođe, obaveze su potcijenjene za 7,79 miliona KM po osnovu manje iskazanih obaveza za subvencije od 6,47 miliona KM, obaveza za kamate na hartije od vrijednosti od 1,276 miliona KM i obaveza iz poslovanja od 59 hiljada KM. Prema prethodno navedenom, prezentovanje nefinansijske imovine u tekućim sredstvima i u stalnim sredstvima, kratkoročne finansijske imovine i obaveza nije vršeno u skladu sa odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i zahtjevima standarda MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

⁷ Periodični izvještaj o izvršenju budžeta.

⁸ Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima.

Rezime nalaza od uticaja na mišljenje s rezervom o usklađenosti za subjekte kod kojih se finansijska revizija obavezno provodi svake godine

Tokom 2021. godine vršeno je zapošljavanje na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci (u Ministarstvu finansija 12 i Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo šest izvršilaca), dok je u Ministarstvu porodice, omladine i sporta privremeni raspored zaposlenog na drugo radno mjesto trajao duže od šest mjeseci u toku dvije godine, što nije u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima. U Generalnom sekretarijatu Vlade Republike Srpske je u toku 2021. godine zaposleno pet pripravnika bez provođenja konkursne procedure, što takođe nije u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima.

U Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo, Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite, Ministarstvu uprave i lokalne samouprave i Ministarstvu energetike i rudarstva su zaključivani ugovori o djelu za poslove koji su u opisu djelatnosti ministarstva i sistematizovanih radnih mjesta, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu.

U Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo (za jednog zaposlenog) i u Ministarstvu porodice omladine i sporta (za zaposlenog koji nema status državnog službenika) je obračun plate vršen primjenom većeg koeficijenta u odnosu na koeficijent određen u Zakonu o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske.

U Ministarstvu uprave i lokalne samouprave obračun i isplata otpremnine prilikom odlaska u penziju nije vršena u visini propisanoj Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u organima uprave Republike Srpske.

Dodjela grantova Ministarstva finansija je izvršena bez prethodno utvrđenih kriterijuma i podnošenja odgovarajućih programa, a u Generalnom sekretarijatu Vlade Republike Srpske za dio dodijeljenih grantova nisu dostavljeni izvještaji o utrošku sredstava, što nije u skladu sa odredbama Zakona o izvršenju budžeta Republike Srpske za 2021. godinu.

U pogledu potpune i dosljedne primjene Zakona o javnim nabavkama utvrđeno je da:

- U Generalnom sekretarijatu Vlade Republike Srpske za određene nabavke usluga i materijala nakon zaključenih okvirnih sporazuma nisu zaključeni pojedinačni ugovori sa izabranim ponuđačima, a nakon realizacije ukupne vrijednosti definisane okvirnim sporazumom za nabavku usluga nije pokrenut novi postupak javne nabavke.
- U Ministarstvu porodice, omladine i sporta dio provedenih nabavki usluga nisu predviđene planom nabavki, niti su donesene posebne odluke o pokretanju tih postupaka, osim toga okvirni sporazum (sa izabranim ponuđačem) u otvorenom postupku nabavke je zaključen 10 dana nakon dostavljanja obavještenja ponuđačima o ishodu postupka nabavke.
- U Ministarstvu rada i biračko-invalidske zaštite pregovarački postupci javnih nabavki nisu vođeni u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, jer kod provođenja navedenih postupaka nisu vođeni pregovori, te nisu sačinjavani zapisnici sa ponuđačima. Za dio nabavki Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite nije na svojoj web stranici objavljivalo odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, obavještenja o dodjeli ugovora, sažetke obavještenja o dodjeli ugovora u Službenom glasniku BiH, te nije dostavljalo izvještaje Agenciji za javne nabavke o dodjeli ugovora.

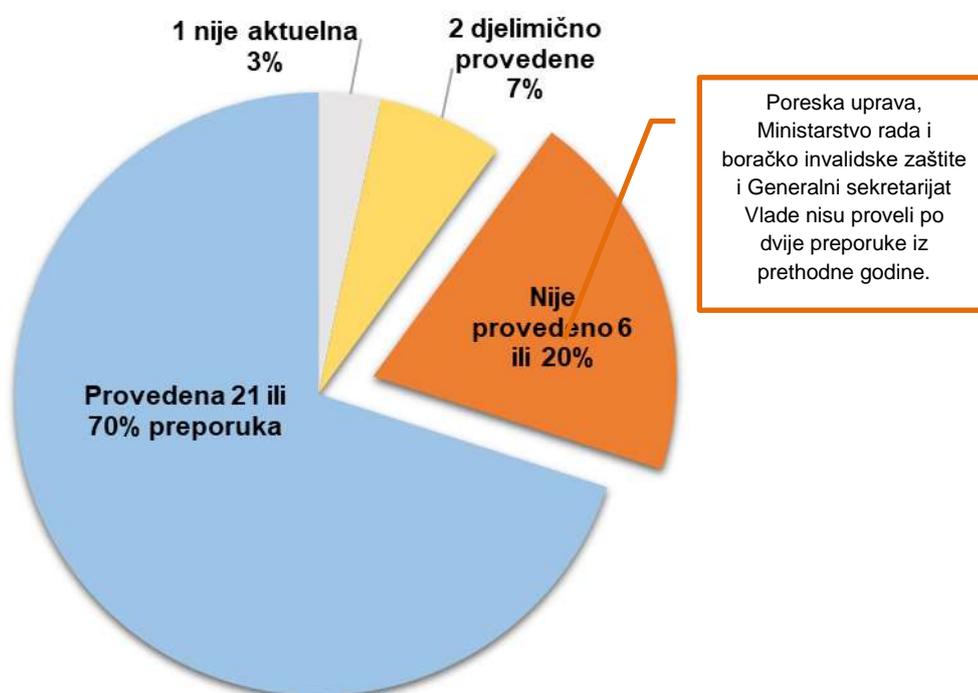
U Ministarstvu energetike i rudarstva jedan broj putnih naloga za vozila nije popunjavan u skladu sa zahtjevima pravilnika koji to definiše (nisu popunjeni početno stanje kilometraže i relacija kretanja) i nisu usaglašene evidencije utroška goriva i maziva sa evidencijom rada vozila.

Preporuke date korisnicima budžeta Republike koji su svake godine subjekti obavezne financijske revizije

Kao što se može vidjeti u Tabeli br. 3, u pojedinačnim izvještajima o provedenoj financijskoj reviziji za 2021. godinu ukupno ovoj grupi revidiranih subjekata su date 24 preporuke koje se odnose na financijske izvještaje i 50 preporuka za usklađenost. Pri tome, četiri subjekta nisu dobila ni jednu preporuku revizije (uz oba pozitivna mišljenja), dok najveći broj preporuka (10 i 12) imaju subjekti kojima je dato mišljenje sa rezervom i po osnovu financijskih izvještaja i za usklađenost.

S obzirom na to da se kod ovih subjekata financijska revizija provodi svake godine, status prethodno datih preporuka se provjerava i o tome se navodi u posebnom poglavlju svakog revizorskog izvještaja, a provedenost preporuka zbirno za ove subjekte je ilustrovana Grafikonom br. 3.

PROVOĐENJE PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE KOD SUBJEKATA OBAVEZNE REVIZIJE (financijski izvještaji)

Grafikon br. 3: Provođenje preporuka vezanih za financijske izvještaje subjekata kod kojih se revizija provodi svake godine

Karakteristično je da se od ukupnog broja preporuka za financijske izvještaje još uvijek značajan broj odnosi na popis imovine i obaveze, odnosno na dosljednu primjenu pravilnika kojim su regulisani način i rokovi vršenja popisa (4 preporuke), te onih koje se odnose na pripremu obrazloženja uz financijske izvještaje u skladu sa zahtjevima međunarodnih računovodstvenih standarda i Pravilnikom o financijskom izvještavanju za budžetske korisnike (4 preporuke). Preostalih 16 preporuka vezanih za financijske izvještaje se odnosi na sljedeće: (po dvije preporuke za) ispravku grešaka iz ranijeg perioda, klasifikaciju rashoda u skladu sa Pravilnikom o klasifikaciji, sadržini računa i primjeni kontnog plana, adekvatnu kontrolu knjigovodstvenih isprava i evidentiranje transakcija unutar iste jedinice vlasti i (po jedna preporuka koja se odnosi na) priznavanje i odmjerenje gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti imovine, potrebu analize stanja, pribavljanje dokumentacije i evidentiranje imovine, usaglašavanje predmeta ugovora o zakupu i fakturisanje usluge, klasifikaciju rashoda obračunskog karaktera, iskazivanje avansa i njihovo knjigovodstveno zatvaranje u skladu sa

računovodstvenim politikama i pravilima, evidentiranje poslovnog događaja na osnovu izvršene isporuke (sredstva u pripremi) i isknjižavanje iz vanbilansne evidencije mjenica kojima je istekao rok.

U izvještaju o finansijskoj reviziji Konsolidovanog godišnjeg izvještaja za korisnike budžeta Republike Srpske dato je šest preporuka i to da se:

- poslovne promjene koje se odnose na prodaju nefinansijske imovine u glavnoj knjizi trezora evidentiraju shodno odredbama relevantnog pravilnika za budžetske korisnike, te da se po navedenom usaglase evidencije u glavnoj knjizi trezora i poslovnim knjigama JPŠ „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac;
- rashodi kamata na hartije od vrijednosti, za obveznice (emitovane po Zakonu o unutrašnjem dugu i Zakonu o uslovima i načinu izmirenja obaveza po osnovu računa stare devizne štednje emisijom obveznica u Republici Srpskoj), evidentiraju u periodu na koji se odnose;
- prenos sredstava sa jedinstvenog računa trezora institucijama koje nisu budžetski korisnici republičkog ili lokalnog nivoa vlasti evidentiraju u okviru grantova;
- reprogramirani kratkoročni plasmani (zajedno sa reprogramiranom kamatom) koji su prethodno korigovani zbog nenaplativosti, evidentiraju u okviru dugoročnih zajmova i korekcije dugoročnih zajmova, a da se prihodi obračunskog karaktera i primici od finansijske imovine evidentiraju prilikom njihove naplate;
- utvrdi stvarno stanje dugoročne finansijske imovine i dugoročnih razgraničenja koja se odnose na „deponovana sredstva stare devizne štednje” i
- efekti procjene nefinansijske imovine evidentiraju u glavnoj knjizi trezora u skladu sa računovodstvenim politikama i odredbama relevantnih pravilnika za budžetske korisnike.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja, njih ukupno 50 koje su date za 21 pojedinačnog korisnika budžeta odnose se na sljedeće:

- Potpunu primjenu odredbi Zakona o javnim nabavkama i procedura propisanih podzakonskim aktima, a u odnosu na konkretne nalaze/odstupanja koji su utvrđeni kod subjekta (10 preporuka);
- Prijem zaposlenih na određeno vrijeme da sa vrši u skladu sa Zakonom o državnim službenicima (8 preporuka), uključujući i angažovanje pripravnika i privremeni raspored zbog povećanog obima posla;
- Poštovanje odredbi Zakon o radu (čl. 205) prilikom zaključivanja ugovora o djelu sa fizičkim licima (7 preporuka);
- Obavezu da se istovremeno uz budžetski zahtjev Ministarstvu finansija dostavi i nacrt kadrovskog plana u skladu sa Pravilnikom o načinu izrade i sadržaju kadrovskog plana u republičkim organima uprave (7 preporuka);
- Utvrđivanje i primjenu kriterijuma, procedura i postupaka u vezi sa dodjelom grantova i namjenskom trošenju tih sredstava, u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta i Metodologijom upravljanja grantovima za programe i projekte koji se (su)finansiraju sredstvima budžeta Republike (3 preporuke);
- Sadržaj i popunjavanje putnih naloga za službena vozila (2) i poštovanje Odluke o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj (2);
- Da se obračun i isplata otpremnina prilikom odlaska u penziju vrši skladu sa visinom propisanom u Posebnom kolektivnom ugovoru (1), a obračun i isplata naknada i

primjenu platnih koeficijenata u skladu sa Zakonom o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske (2);

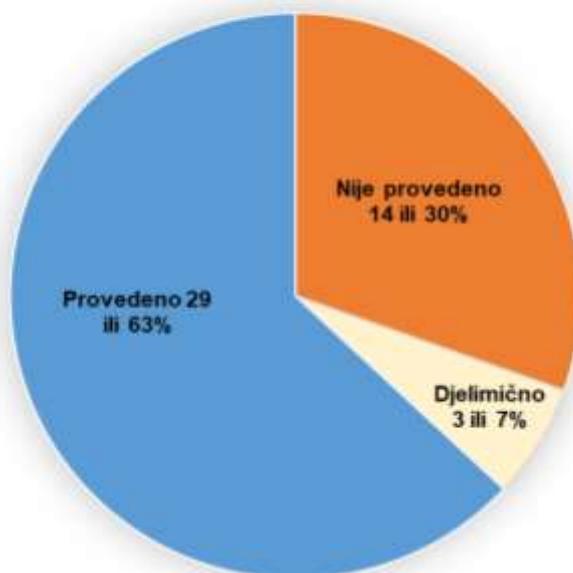
- Da se prije isplate naknade za rad za poslove koji nisu u opisu radnog mjesta zaposlenih odgovarajuća odluka (1), kao i da se donese rješenje kojim će biti definisana naknada komisijama koje vrše vrednovanje programa i projekata i da se na iste obračunavaju pripadajući porezi i doprinosi (1);
- Usklađivanje internih akata vezanih za odobravanje naknade za korišćenje mobilnih telefona i troškove reprezentacije sa ranije datom smjernicom Vlade Republike Srpske (1);
- Usklađivanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u Ministarstvu sa Uredbom o kriterijumima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta u republičkim organima uprave (1);
- Donošenje knjige poslovnih procesa i registra rizika kao neophodnih elemenata u procesu uspostavljanja sistema internih finansijskih kontrola prema odredbama zakona i odgovarajućeg uputstva (2);
- Usaglašavanje pomoćnih knjiga sa GKT (1), te dodjeljivanje evidencionih brojeva u skladu sa odredbama Uredbe o kancelarijskom poslovanju (1).

Od četiri preporuke koje se odnose na usklađenost, a koje su date u okviru revizije Konsolidovanog finansijskog izvještaja za korisnike budžeta Republike jedna je upućena Vladi Republike Srpske i to da obezbijedi da se postavljenije pomoćnika ministara i direktora u organima republičke uprave vrši u skladu sa čl. 29-42. Zakona o državnim službenicima i direktora u javnim ustanovama u skladu sa članom 18. stav (2) Zakona o sistemu javnih službi. Tri preporuke su upućene Ministarstvu finansija da se:

- poreski dug utvrđen rješenjem o odgađanju poreskog duga obezbijedi sredstvima obezbjeđenja koja su propisana Zakonom o odgođenom plaćanju poreskog duga i da se prava na odgađanje poreskog duga ostvaruju u skladu sa članom 10. stav (4) istog zakona;
- međusobno usklade Odluka Vlade Republike Srpske o određivanju prioriternih projekata sa raspodjelom sredstava i Prijedlog programa javnih investicija Republike Srpske i
- prilikom investiranja raspoloživih javnih sredstava, odnosno novčanih sredstava koja trenutno nisu potrebna za druge namjene niti su ograničena drugim namjenama, poštuju odredbe Zakona o investiranju javnih sredstava i Pravilnika o investiranju javnih sredstava za godinu u kojoj se sredstva investiraju.

U poređenju sa preporukama vezanim za finansijske izvještaje, struktura realizacije preporuka vezanih za usklađenost je nepovoljnija, a date su budžetskim korisnicima kod kojih se revizija provodi svake godine. Tako je od ukupno 46 preporuka datih prethodne godine, a koje se odnose na usklađenost, provedeno njih 29, tri su provedene djelimično, dok 14 preporuka nije provedeno (Grafikon br. 4).

**PROVOĐENJE PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE
KOD SUBJEKATA OBAVEZNE REVIZIJE
(usklađenost)**

Grafikon br. 4: Provođenje preporuka vezanih za usklađenost kod subjekata kod kojih se revizija provodi svake godine

Budući da se kod ovih subjekata ne provode posebni angažmani radi provjere statusa ranije datih preporuka, nego se ta provjera vrši u toku revizije tekuće godine, nalazi i zaključci o provedenim preporukama se jasno iznose u posebnom dijelu svakog pojedinog izvještaja o reviziji. Pojedini subjekti dosljedno provode revizorske preporuke, dok se kod jednog dijela budžetskih korisnika iste ili slične preporuke vezane za usklađenost ponavljaju, odnosno nisu preduzete aktivnosti da se utvrđene neusklađenosti otklone. Detaljne informacije o statusu ranije datih preporuka za sve subjekte revizije dostupni su u Registru preporuka finansijske revizije na internet-stranici <http://www.gsr-rs.org>.

2.2.2. Finansijske revizije fondova obaveznog socijalnog osiguranja

U izvještajnom periodu su u skladu sa planom provedene finansijske revizije četiri fonda obaveznog socijalnog osiguranja za 2021. godinu, i to: Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: Fond PIO), Fonda zdravstvenog osiguranja, Zavoda za zapošljavanje i Fonda za dječiju zaštitu.

Tabela br. 4: Pregled finansijskih revizija fondova obaveznog socijalnog osiguranja za 2021. godinu i izraženih revizorskih mišljenja

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Fond PIO	pozitivno	pozitivno	0	0
2.	Fond zdravstvenog osiguranja	pozitivno	pozitivno	4	3
3.	Fond za dječiju zaštitu	pozitivno	pozitivno	1	0
4.	Zavod za zapošljavanje	pozitivno	pozitivno sa s.p.	2	4
Ukupan broj datih preporuka:				7	7

Kao što se vidi iz Tabele br. 4, mišljenja o finansijskim izvještajima i mišljenja koja se odnose na usklađenost za četiri navedena fonda obaveznog socijalnog osiguranja su pozitivna, uz skretanje pažnje kod Zavoda za zapošljavanje.

Skretanje pažnje se odnosi na neusaglašenost zakonskih propisa u pogledu imenovanja članova upravnog odbora Zavoda za zapošljavanje. Naime, Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti definisano je da upravni odbor Zavoda za zapošljavanje ima pet članova, od kojih tri imenuje i razrješava Vlada Republike Srpske nakon provedene konkursne procedure, a po jednog člana imenuju reprezentativni sindikati i reprezentativna organizacija poslodavaca Republike Srpske. Članom 16. Zakona o sistemu javnih službi definisano je da Vlada Republike Srpske imenuje i razrješava članove upravnog odbora ustanove čiji je ona osnivač ili suosnivač. Procedura imenovanja članova UO koje imenuju reprezentativni sindikati i organizacija poslodavaca Republike Srpske nije definisana važećom regulativom.

Preporuke fondovima obaveznog socijalnog osiguranja

Ukupno je fondovima socijalne zaštite na osnovu revizije za 2021. godinu upućeno 14 preporuka, po 7 za finansijske izvještaje i za usklađenost. Fondu PIO za 2021. godinu, kao i prethodne godine, nisu date preporuke revizora.

Fond za dječiju zaštitu je proveo preporuku koja je data u prethodnom izvještaju, a uz pozitivno mišljenje za 2021. godinu data je jedna preporuka u vezi utvrđene greške kod evidentiranja primitaka od naplate spornih (korigovanih) potraživanja po osnovu finansijske imovine.

Fondu zdravstvenog osiguranja prethodne godine date su četiri preporuke (tri za finansijske izvještaje i jedna za usklađenost). Provedena je jedna preporuka, a djelimično su provedene tri preporuke.

Od sedam preporuka koje su u tekućem revizijskom ciklusu upućene Fondu zdravstvenog osiguranja, četiri se odnose na finansijske izvještaje, odnosno na sljedeće: usaglašavanje potraživanja i obaveza, kako je definisano Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa; primjenu godišnjih amortizacionih stopa za licence u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike; evidentiranje uplata i povrata sredstava po osnovu garancija za dobro izvršenje ugovora (učešće na tenderu) kako je to definisano u Pravilniku o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i objelodanjivanje svih dodatnih informacija vezanih za rashode, izdatke i primitke shodno zahtjevima Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika. Tri preporuke koje se odnose na usklađenost, a upućene su Fondu zdravstvenog osiguranja na osnovu revizije za 2021. godinu su: da se uspostavi pomoćna evidencija za praćenje zaduženja i naplate (za naknadu koju plaćaju nosioci odobrenja za stavljanje lijeka u promet i naknadu štete od osiguravajućih kuća), da se obračun naknade troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla vrši u visini pune cijene prevozne karte i da se objavljivanje osnovnih elemenata ugovora vrši u skladu sa Uputstvom o objavi osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora.

Zavodu za zapošljavanje dato je šest preporuka (2 za finansijske izvještaje i 4 za usklađenost), a te su preporuke odnose na: sačinjavanje popisnih listi nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa; potrebu preispitivanje na dan bilansiranja iskazane vrijednosti zemljišta i njeno priznavanje, kao i priznavanje i vrednovanje licenci shodno definisanim računovodstvenim politikama i pravilima, zatim na organizaciju rada Jedinice za internu reviziju, ažuriranje dokumenata kojim su definisani ključni poslovni procesi i procjena rizika, donošenje uputstva ili drugog internog akta kojim se definišu postupci i procedure vršenja popisa korišćenjem bar kod čitača, donošenje odgovarajućeg akta shodno čl. 69. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti i usklađivanje postojećih akta vezanih za uslove i načinu ostvarivanja prava nezaposlenih lica, te naknadno odobravanje sredstava podsticaja za zapošljavanje (koja nastaju usljed odustajanja nekog od korisnika subvencije) u skladu sa Uputstvom o

načinu rada komisija za obradu i ocjenu zahtjeva po programima i već utvrđenom bodovnom listom.

Od šest preporuka koje su date Zavodu za zapošljavanje prethodne godine (po tri za finansijske izvještaje i usklađenost), Zavod je proveo tri, dok su tri provedene djelimično, o čemu je detaljnije navedeno u pojedinačnom izvještaju revizije.

2.2.3. Finansijske revizije javnih ustanova i drugih subjekata

Godišnjim planom revizija za 2022. godinu u izvještajnom periodu je planirano provođenje finansijskih revizija 20 budžetskih korisnika, sve planirane revizije su i provedene, a vrste revizorskog mišljenja i broj preporuka datih ovim subjektima za finansijske izvještaje i za usklađenost prikazana su u Tabeli br. 5.

Od 20 revidiranih subjekata koji se finansiraju iz budžeta Republike, kod njih šest je izraženo mišljenje sa rezervom i za finansijske izvještaje i za usklađenost, a šest subjekata ima pozitivno revizorsko mišljenje po oba osnova, dok po četiri subjekta imaju mišljenje sa rezervom i pozitivno mišljenje (bilo za finansijske izvještaje ili za usklađenost).

GODIŠNJI REVIZORSKI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU

Tabela br. 5: Pregled finansijskih revizija kod ostalih revidiranih subjekata za 2021. godinu i izraženih revizorskih mišljenja (revizija provedena do 31.8.2022.)

RB	Subjekt revizije	Revizorsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Zavod za transfuzijsku medicinu RS	sa rezervom	sa rezervom	6	8
2.	Gener centar	pozitivno	sa rezervom	0	5
3.	Agencija za državnu upravu	pozitivno	pozitivno	1	3
4.	Ombudsman za djecu	pozitivno	pozitivno	3	0
5.	Visoka medicinska škola Prijedor	sa rezervom	sa rezervom	5	5
6.	Republički hidro-meteorološki zavod	sa rezervom	sa rezervom	5	8
7.	Arhiv Republike Srpske	sa rezervom	pozitivno	4	4
8.	Zavod za stomatologiju Banja Luka	pozitivno	pozitivno	1	1
9.	RZ za standardizaciju i metrologiju	sa rezervom	pozitivno	4	4
10.	RUGIPP	pozitivno	sa rezervom	0	2
11.	Centar za edukaciju sudija i tužilaca	sa rezervom	pozitivno	3	1
12.	RU za igre na sreću	pozitivno	sa rezervom	1	5
13.	Zavod za obrazovanje odraslih	pozitivno	pozitivno	1	2
14.	Republički pedagoški zavod	sa rezervom	sa rezervom	4	2
15.	Republički sekretarijat za zakonodavstvo	pozitivno	sa rezervom	4	4
16.	Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije	pozitivno	pozitivno	0	1
17.	Agencija za agrarna plaćanja	pozitivno sa s.p.	pozitivno sa s.p.	3	3
18.	Zavod za sudsku medicinu	sa rezervom	sa rezervom	7	9
19.	Fond za profesionalnu rehab. i zapošljavanje invalida Prijedor	sa rezervom	sa rezervom s.p.	5	8
20.	JU Službeni glasnik	sa rezervom	pozitivno sa s.p.	6	3
Ukupna broj datih preporuka				63	78

Poređenjem Grafikona br. 5 sa Grafikonom br. 2 kojima je prikazana struktura datih mišljenja za isti revidirani period i za približno isti broj subjekata revizije (21 i 20) jasno se može zaključiti da je stanje kod subjekata kod kojih se revizija provodi svake godine znatno bolje (oba

pozitivna mišljenja ima 62% tih subjekata, u odnosu na 30% subjekata na Grafikonu br. 5 (pri čemu se kod nekih revizija provodi po prvi put).

STRUKTURA MIŠLJENJA ZA BUDŽETSKE KORISNIKE KOJI NE PODLIJEŽU OBAVEZNOJ REVIZIJI SVAKE GODINE

Grafikon br. 5: Mišljenje revizora dato subjektima – korisnicima budžeta Republike čija revizija nije zakonski obavezna svake godine

Naročito je to izraženo kod mišljenja o finansijskim izvještajima za koje pozitivno mišljenje ima 86% subjekata obavezne revizije naspram 50% subjekata iz druge grupe. Ipak, činjenica da jedna trećina (24%+9%) subjekata obavezne finansijske revizije, odnosno jedna polovina subjekata iz druge grupe ima mišljenje sa rezervom vezano za usklađenost, govori o tome da je revizijom utvrđen značajan broj pojedinačnih neusklađenosti sa propisima kod svih revidiranih subjekata.

Skretanje pažnje

Ukazivanje revizora na neka bitna pitanja koja su od značaja za razumijevanje izvještaja subjekta, vrši se u skladu sa ISSAI 2706 kroz tzv. „skretanje pažnje“, čime se ukazuje najčešće na kontradiktorne zakone, propise i odluke sa značajnim uticajem na subjekta, koje donose viši nadležni organi i na koje subjekt pojedinačno ne može da utiče. „Skretanje pažnje“ je izraženo kod Agencije za agrarna plaćanja, Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida i JU Službeni glasnik Republike Srpske.

U izvještaju o reviziji Agencije za agrarna plaćanja je pored pozitivnog mišljenja po oba osnova, putem skretanja pažnje ukazano na to da:

- Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela (koji donosi resorni ministar) definisana prava na novčane podsticaje korisnicima po osnovu odluka Vlade Republike Srpske, ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji zaključenih sa ministarstvom i učešća u radu komisija, radnih grupa, stručnih timova imenovanih rješenjem ministra ne predstavljaju subvencije prema odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike u najmanjem iznosu od 8 miliona KM. Pravilnikom definisane aktivnosti dodjele podsticaja nisu u potpunosti realizovane na način koji

uvažava načelo nastanka poslovnog događaja, vodeći računa o sredstvima odobrenim za tekuću budžetsku godinu u najmanjem iznosu od 6,96 miliona KM.

- Istovremeno, prema Pravilniku o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela visina podsticajnih sredstava se obračunava u skladu sa Planom korišćenja sredstava za razvoj poljoprivrede i sela. Korisnici podsticaja po osnovu ugovora o poslovno tehničkoj saradnji sa resornim ministarstvom, pravo na podsticaj po osnovu većeg obima izvršenih usluga iznad visine odobrenih sredstava u tekućoj godini, ostvaruju u narednom obračunskom periodu, u žalbenom postupku, suprotno članu 40. stav (1) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

U izvještaju o reviziji JU Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Prijedor, osim izražavanja mišljenja sa rezervom po oba osnovu, uz mišljenje za usklađenost je putem skretanja pažnje ukazano na sljedeće:

- Imenovanje direktora izvršeno je bez provedenog postupka javne konkurencije, što nije u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida, gdje je propisano da direktora Fonda imenuje i razrješava osnivač na mandat od četiri godine, uz prethodno sproveden postupak javne konkurencije. Zaključkom Vlade Republike Srpske o trajanju mandata vršioca dužnosti od 26.03.2020. godine mandat v.d. direktora je produžen do okončanja vanredne situacije.
- Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida Statutom ovog Fonda definisano je da upravni odbor ima sedam članova, a Zakon o sistemu javnih službi definiše da upravni odbor ima tri ili pet članova.
- Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske propisano je da budžetski sistem čine budžet Republike, opština i gradova i finansijski planovi fondova. Prema odredbama istog zakona u fondove nije uključen Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Prijedor, te s tim u vezi ne postoje zakonske odredbe koje bi definisale način planiranja i izvršenja finansijskog plana ovog fonda, iako je njegov finansijski izvještaj predmet konsolidacije kao kontrolisanog korisnika budžeta te je obuhvaćen u konsolidovani finansijski izvještaj Republike. Takođe, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Prijedor nije uključen u trezorski sistem poslovanja iako ispunjava uslove propisane Pravilnikom o kriterijumima za sticanje statusa budžetskog korisnika.

U izvještaju o reviziji JU Službeni glasnik Republike Spske je, ne izražavajući rezervu na dato mišljenje o usklađenosti, putem skretanja pažnje ukazano na sljedeće:

- Vršilac dužnosti direktora Ustanove je imenovan u 2019. godini na period do 60 dana, a od tada je takvo imenovanje vršeno u kontinuitetu i do kraja ove revizije, bez provedenog postupka javne konkurencije. Zakonom o sistemu javnih službi, Odlukom Vlade Republike Srpske o usklađivanju akta o osnivanju Ustanove i Statutom Ustanove definisano je da direktora imenuje i razrješava osnivač na period od četiri godine, uz prethodno sprovedeni postupak javne konkurencije.
- Odredbama Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa Republike Srpske propisano je da službeno glasilo Republike Srpske vrši poslove objavljivanja propisa i drugih akata i da Vlada Republike Srpske imenuje upravni i nadzorni odbor i direktora, a Odlukom Vlade Republike Srpske o usklađivanju akta o osnivanju ove ustanove je definisano da se pored navedenih poslova vrše i poslovi štampanja zaštitnih obrazaca koje propisuju ministarstva i druge nadležne institucije i istom nije propisano postojanje nadzornog odbora.
- Zakonom o sistemu javnih službi je definisano da članove upravnog odbora imenuje Vlada na prijedlog nadležnog ministarstva i nakon sprovedenja postupka javne konkurencije, a Odlukom o usklađivanju akta o osnivanju Ustanove definisano je da su

generalni sekretari Narodne skupštine i Vlade Republike Srpske i direktor Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo po funkciji članovi upravnog odbora.

- Zakonom o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske definisano je da se istim uređuje način utvrđivanja plata zaposlenih i u drugim javnim službama koje nisu obuhvaćene posebnim zakonom kojim se uređuje oblast radnih odnosa i da se primjenjuje na zaposlene u javnim ustanovama i fondovima čiji je osnivač Republika Srpska. Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u javnim službama Republike Srpske nisu uređena prava i obaveze iz radnog odnosa za zaposlene u JU Službeni glasnik Republike Srpske. U registru sindikalnih organizacija koji vodi nadležno ministarstvo navedeno je da je za sindikalnu organizaciju ove ustanove viši oblik organizovanja Sindikat medija i grafičara Republike Srpske koji nema potpisan posebni kolektivni ugovor. Prava i obaveze zaposlenih propisani su Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Ustanovi, koji nije usklađen sa Zakonom o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske.

Mišljenje o finansijskim izvještajima za revidirane subjekte

Mišljenja sa rezervom o finansijskim izvještajima, kao što pokazuje Tabela br. 5. izražena su za sljedeće revidirane subjekte: Zavod za transfuzijsku medicinu, Republički hidrometeorološki zavod (RHMZ), Visoku medicinsku školu u Prijedoru, Arhiv Republike Srpske, Republički zavod za standardizaciju i metrologiju, Republički pedagoški zavod, Zavod za sudsku medicinu, Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Republici Srpskoj, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida i Službeni glasnik Republike Srpske, a rezultat su utvrđenih nedostataka koji su ukratko navedeni u nastavku.

Kod većine subjekata iz ove grupe popis imovine i obaveza na dan 31.12.2021. godine nije organizovan i izvršen (djelimično ili u potpunosti) u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza (Zavod za transfuzijsku medicinu, RZ za standardizaciju i metrologiju, Pedagoški zavod, Zavod za sudsku medicinu, Centar za edukaciju sudija i tužilaca, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, Visoka medicinska škola Prijedor i JU Službeni glasnik). Osim toga:

U Zavodu za transfuzijsku medicinu evidentiranje primljene donacije u naturi (presa) nije izvršeno u skladu sa primjenljivim računovodstvenim politikama, pa su grantovi iskazani više, a prihodi obračunskog karaktera manje po tom osnovu, takođe evidentiranje nabavke zahvalnih obroka nije izvršeno u skladu sa propisanom klasifikacijom i kontnim planom, pa su zalihe iskazane manje, a ostali neklasifikovani rashodi više, a mjenice kao garancija za dobro izvršenje ugovora nisu vanbilansno evidentirane, pa su pozicije vanbilansne aktive i vanbilansne pasive podcijenjene.

U RHMZ su rashodi za bruto naknade zaposlenih precijenjeni, a ostali izdaci potcijenjeni za 19 hiljada KM, po osnovu obračunatih i isplaćenih jubilarnih nagrada ostvarenih u ranijem periodu, što nije u skladu sa odredbama odgovarajućih pravilnika za budžetske korisnike.

U Visokoj medicinskoj školi Prijedor ispravka greške iz prethodne i ranijih godina nije provedena u skladu sa instrukcijom Ministarstva finansija iz 2020. godine, pa su finansijski rashodi obračunskog karaktera i rashodi po osnovu amortizacije potcijenjeni za 131 hiljadu KM, odnosno 39 hiljada KM. Pored toga, nije izvršeno usklađivanje (obezvredivanje) finansijske imovine, pa su manje iskazani rashodi obračunskog karaktera za 19 hiljada KM i korekcije zajmova (dogoročnih i kratkoročnih), a s obzorom na to da nisu evidentirana potraživanja po osnovu školarine u najmanjem iznosu 224 hiljade KM, manje su iskazana kratkoročna potraživanja i ostali prihodi obračunskog karaktera.

U Arhivu Republike Srpske nije vršen obračun amortizacije na pomoćne objekte (potcijenjena je korekcija vrijednosti zgrada i objekata i rashodi obračunskog karaktera), troškovi održavanja licenci nisu evidentirani u skladu sa budžetskim klasifikacijama i kontnim planom za budžetske

korisnike pa su za taj dio precijenjeni imovina i izdaci, a potcijenjeni rashodi za stručne usluge, a osim toga precijenjena je bruto i ispravka vrijednosti nematerijalne proizvedene imovine u korist neproizvedene imovine za vrijednosti pogrešno evidentiranih licenci.

U Republičkom zavodu za standardizaciju i metrologiju dati avansi za stalna sredstva koji nisu zatvoreni na dan bilansiranja, nisu klasifikovani u skladu sa računovodstvenim politikama i pravilima za za budžetske korisnike, pa su nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi i izdaci za neproizvedenu imovinu precijenjeni, a ostala kratkoročna razgraničenja i ostali izdaci po osnovu datih avansa u inostranstvu potcijenjeni za isti iznos.

U Centru za edukaciju sudija i tužilaca obračun amortizacije nije vršen u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike jer su primijenjene drugačije amortizacione stope od propisanih. Osim toga, povrat neutrošenog dijela grant sredstava pogrešno je evidentiran kao ostali neklasifikovani rashodi.

U Pedagoškom zavodu na opremu (kancelarijski namještaj, komunikacionu i opremu za obrazovanje) i računarske programe, čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nulu, nije primijenjen revalorizacioni model vrednovanja u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu za budžetske korisnike. Obaveze iz poslovanja su precijenjene u korist drugih vrsta obaveza, za iznos obaveze po osnovu obračunatih dnevnica za službena putovanja i režijskih troškova područnih kancelarija u Bijeljini i Foči nisu evidentirane u skladu sa odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

U Zavodu za sudsku medicinu zgrada i zemljište koje je su stečeni bez naknade nisu priznati i vrednovani po fer vrijednosti, a uz to knjigovodstvena evidencija nefinansijske imovine u stalnim sredstvima odstupa od stvarnog stanja imovine, jer ista nije vrednovana u skladu sa definisanim računovodstvenim politikama i pravilima za budžetske korisnike i zahtjevima relevantnih standarda koji su vezani za njeno početno priznavanje, vrednovanje, amortizovanje i objelodanjivanje. Pored toga, obaveze su precijenjena za 19 hiljada KM, jer obaveze nastale po osnovu ugovora iz 2012. godine nisu priznate i vrednovane u nominalnom iznosu koji čini fer vrijednost usluge.

U Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida evidentiranja poreskih događaja po Izvještaju iz jedinstvene evidencije Poreske uprave nisu izvršena u skladu sa definisanim Uputstvom o primjeni MRS JS 23 (za 142 hiljade KM potcijenjeni prihodi po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa i rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine). Pored toga, obrazloženja uz finansijske izvještaje ne sadrže objelodanjivanja shodno zahtjevima relevantnih računovodstvenih standarda za javni sektor i Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, jer nisu prezentovane informacije o osnovi za sastavljanje finansijskih izvještaja, validnim primijenjenim računovodstvenim politikama, strukturi spornih potraživanja, informacije o korisnom vijeku upotrebe niti o povećanju i smanjenju vrijednosti imovine.

U JU Službeni glasnik Republike Srpske, osim što zemljište nije popisano, vrijednost zemljišta nije evidentirana u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Pored toga, kratkoročna rezervisanja su iskazana manje, a dugoročna rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih više za 12,5 hiljada KM, jer dio dugoročnih rezervisanja nije evidentiran u skladu sa definisanim računovodstvenim pravilima. Garancije za uredno izvršenje ugovora u vrijednosti od 40 hiljada KM nisu evidentirana vanbilansno u skladu sa odgovarajućim Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru, a u napomenama uz finansijske izvještaje Službenog glasnika Republike Srpske nije dato obrazloženje vezano za stalnost poslovanja i iste ne sadrže dodatne informacije shodno zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

Mišljenje o usklađenosti za revidirane subjekte

Mišljenje sa rezervom o usklađenosti izraženo je za: Zavod za transfuzijsku medicinu, Republički hidrometeorološki zavod (RHMZ), Visoku medicinsku školu u Prijedoru, Gender

centar, Republički pedagoški zavod, Republičku upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove (RUGIPP), Republičku upravu za igre na sreću, Republički sekretarijat za zakonodavstvo, Zavod za sudsku medicinu i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida. Osnov za mišljenje sa rezervom o usklađenosti kod nabrojanih subjekata ukratko je naveden u nastavku.

U Zavodu za transfuzijsku medicinu Republike Srpske su u toku 2021. godine zaključeni ugovori o privremenim i povremenim poslovima sa pet izvršilaca na poslove za koje se zaključuju ugovori o radu, a sa šest izvršilaca ugovore o djelu za poslove koji su u djelatnosti poslodavca, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. U odlukama o pokretanju postupka dijela javnih nabavki procijenjena vrijednost je veća od procijenjene vrijednosti iz plana javnih nabavki, a nabavka roba nije realizovana u ugovorenim količinama. Osim toga, dnevnik blagajne u kojem se prikazuju stanja promjena u blagajni nije vođen i u poslovnim knjigama nisu evidentirani poslovni događaji nastali po osnovu promjena u blagajni, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

U Gender centru - Centru za jednakost i ravnopravnost polova u Republici Srpskoj su zaključeni ugovori o djelu za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovnu djelatnost i odnose se na poslove koji su sistematizovani, što nije u skladu sa Zakonom o radu, a zapošljavanje na određeno vrijeme je vršeno na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima. Osim toga, Centar nije planirao niti donosio posebne odluke za pokretanje nabavki za različite usluge u ukupnom iznosu od 30 hiljada KM, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

U RHMZ je u toku 2021. godine zbog povećanog obima posla 12 državnih službenika i šest namještenika su bez javnog konkursa zasnovalo radni odnos na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima, a pored toga u 2021. godini je zaključeno i sedam ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova radi zamjene radnika koji koriste godišnji odmor, odnosno za poslove za koje se zaključuju ugovori o radu i dva ugovora o djelu sa jednim izvršiocom za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovu djelatnost Zavoda, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Pored toga, RHMZ nije vršio obračun i uplatu doprinosa u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida (0,2% od isplaćene mjesečne bruto plate svih zaposlenih).

U Visokoj medicinskoj školi Prijedor nisu provedeni postupci javne nabavke male vrijednosti koji se odnose na nabavku računarske opreme, usluga reklame i propagande, usluga štampanja, grafičke obrade, kopiranja i uvezivanja, pogonskog goriva i usluga osiguranja. Nakon provedenih procedura javne nabavke (ortopedskih pomagala i nabavka servera), nisu zaključeni ugovori, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o direktnom sporazumu. Visoka medicinska škola Prijedor ugovorima o dopunskom radu i ugovorima o djelu koje je zaključila sa nastavnicima i saradnicima u nastavi, nije definisala obavezu dostavljanja mjesečnih izvještaja nastavnika i saradnika o izvršenim poslovima, što nije u skladu sa Pravilnikom o standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova. Obračun naknade nastavnicima i saradnicima u nastavi sa kojima su zaključeni navedeni ugovori, vršen je na osnovu planiranog broja časova utvrđenih nastavnim programom i planom za predmetnu akademsku godinu.

U Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove su tokom 2021. godine, na određeno vrijeme, zbog potrebe posla ili povećanog obima posla, 46 izvršilaca bili privremeno raspoređeni na drugo radno mjesto na period duži od šest mjeseci i 101 izvršilac je, zbog privremeno povećanog obima posla, bio zaposlen na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima.

U Republičkoj upravi za igre na sreću je na dan 31.12.2021. godini na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla bilo zaposleno ukupno sedam izvršilaca u periodu dužem od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima Republike Srpske. Neka od

rješenja o zasnivanju radnog odnosa na određeno vrijeme, kao i neka od rješenja za odobravanje službenog puta u inostranstvo potpisana su od strane načelnika odjeljenja za nadzor, finansijske i opšte poslove, što nije u skladu sa Zakonom o republičkoj upravi.

U Pedagoškom zavodu, ugovor o nabavci goriva sa izabranim ponuđačem nije zaključen u roku od deset dana od dana okončanja postupka javne nabavke, pored toga, za hotelske usluge smještaja radnika tokom rada na terenu na portalu javnih nabavki nisu objavljena obavještenje o dodjeli svih ugovora u toku 2021. godine, a nabavke kancelarijske opreme, kancelarijskog i materijala za održavanje čistoće, dnevne štampe, materijala za obrazovanje, tekućeg održavanja, osiguranja vozila, kompjuterskih usluga, usluga informisanja, obrazovnih i edukativnih usluga nisu predviđene planom nabavki, niti su donesene posebne odluke o pokretanju postupaka nabavki, odnosno nabavke su vršene bez provođenja postupka javne nabavke.

U Republičkom sekretarijatu za zakonodavstvo za nabavke goriva, kancelarijskog materijala i iznajmljivanja i održavanje printing uređaja nisu donesene odluke o pokretanju postupka osim toga, na veb-stranici nisu objavljeni osnovni elementi ugovora shodno Zakonu o javnim nabavkama. Plan javnih nabavki za 2021. godinu koji je sačinjen, nije potpisan od strane direktora niti je donesena odluka o usvajanju plana javnih nabavki, što nije u skladu sa internim Pravilnikom o javnim nabavkama roba i usluga.

U Zavodu za sudsku medicinu, radni odnos sa sedam zaposlenih nije zasnovan u skladu sa internim Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta, jer je njih pet zaposleno na radnim mjestima koja nisu sistematizovana, a na dva radna mjesta na kojima je sistematizovan po jedan izvršilac zaposlena su po dva lica, što nije u skladu sa Zakonom o radu. U 2021. godini na snazi su dva ugovora o djelu zaključena 2016. godine „na neodređeno vrijeme“, za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovnu djelatnost Zavoda za sudsku medicinu, što takođe nije u skladu sa Zakonom o radu. Upravni odbor Zavoda za sudsku medicinu nije donio program rada i finansijski plan za 2021. godinu, nije razmatrao izvještaj o popisu imovine i obaveza, niti je donio odgovarajuće odluke u vezi sa nabavkama i rashodovanjem imovine, te nije razmatrao izvještaje o poslovanju, što nije u skladu sa Statutom ustanove. Suprotno Zakonu o javnim nabavkama za izvršene nabavke u vrijednosti od 116 hiljada KM koje se odnose na nabavku laboratorijskog i kancelarijskog materijala i goriva nisu provedeni postupci javnih nabavki i nisu zaključeni ugovori. Pored toga, uvećanje plata po osnovu naknada za otežane uslove rada nije utvrđeno u skladu sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti zdravstva, jer radna mjesta i uvećanje plate nisu utvrđeni u zavisnosti od uslova rada i utvrđenih rizika u aktu o procjeni rizika i pretežnog vremena tokom kojeg je radnik izložen takvom riziku.

U Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, primijenjeni koeficijenti za obračun plata za tri rukovodioca su veći u odnosu na koeficijente propisane Zakonom o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske. U Fondu nije uspostavljena evidenciju o izdatim putnim nalogima za službena vozila niti su putni nalozi za vozila popunjavani, što nije u skladu sa odredbama odgovarajućeg pravilnika. Ova javna ustanova nije planirala niti donosila posebne odluke za pokretanje postupka za nabavke u iznosu od najmanje 17 hiljada KM (nabavke održavanja, programa, advokatskih usluga, ugostiteljskih i usluga objavljivanja, prehrambenih proizvoda, softverske podrške, kancelarijskog namještaja, računarske i druge opreme), a navedene nabavke su vršene bez primjene Zakona o javnim nabavkama. Takođe, za planirane i provedene postupke putem direktnog sporazuma nisu donesene odluke o pokretanju postupka javne nabavke, te nisu dostavljeni izvještaji o provedenom postupku Agenciji za JN, niti su osnovne informacije o dodjeli ugovora objavljene na veb stranici ugovornog organa, što je propisano zakonom. Sredstva po osnovu javnog poziva za dodjelu novčanog stimulansa iz 2019. utrošena su u 2021. godini u većem iznosu od sredstava planiranih programom rada i finansijskim planom Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Prijedor, što nije u skladu sa Statutom ove javne ustanove.

Preporuke date javnim ustanovama i ostalim subjektima za revidiranu 2021. godinu

Kao što je prikazano u Tabeli br. 5., na osnovu provedene finansijske revizije za 2021. godinu kod 20 subjekata (uglavnom javnih ustanova) data je 141 preporuka (prosječno 7 preporuka po izvještaju), od kojih se 63 odnosi na finansijske izvještaje, a 78 su preporuke vezane za usklađenost.

Preporuke vezane za finansijske izvještaje se pretežno odnose na: otklanjanje odstupanja od propisanih procedura pri popisu imovine i obaveza; vrednovanje nefinansijske imovine i obračun amortizacije; kompletnost objavljivanja u obrazloženjima uz finansijske izvještaje, evidentiranje pojedinih izdataka i primitaka, primjenu računovodstvenih politika i korigovanje pojedinačnih grešaka koje su navedene i u mišljenju revizora.

Preporuke koje se odnose na usklađenost u najvećoj mjeri su vezane za sljedeće: primjenu određenih odredbi Zakona o javnim nabavkama (za utvrđene neusklađenosti); zaključivanje ugovora o djelu samo za one poslove koji su van djelatnosti poslodavca, kao i zapošljavanje na sistematizovana radna mjesta shodno odredbama Zakona o radu, usklađivanje internih pravilnika sa zakonima i/ili drugim nadležnim propisima, potpunu primjenu i poštovanje ranije donesenih internih akata (npr. o korišćenju službenih automobila, o ograničenju određenih rashoda, dodjeli grantova i sl.), uspostavljanje pomoćnih evidencija (potraživanja, putnih naloga i dr), usklađivanje obračuna i isplate naknada (troškovi sl. putovanja, otpremnine) sa propisima koje to pitanje regulišu, kao i uspostavljanje sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i odgovarajućim podzakonskim aktima.

Zbog obimnosti, to jest velikog broja preporuka i nehomogenosti subjekata revizije, u ovom izvještaju uz to što su navedene sve kvalifikacije od uticaja na revizorsko mišljenje, u ovom izvještaju se ne navode sve pojedinačne preporuke koje se mogu pronaći u pojedinačnim revizorskim izvještajima na stranici www.gsr-rs.org.

2.2.4. Finansijske revizije jedinica lokalne samouprave

Godišnjim planom revizija u izvještajnom periodu 1.1 - 31. 8. 2022. godine je planirano provođenje 14 finansijskih revizija jedinica lokalne samouprave koje su navedene u Tabeli br. 6.

Tabela br. 6: Pregled finansijskih revizija jedinica lokalne samouprave provedenih do 31.8.2022. za 2021. godinu

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Opština Ribnik	sa rezervom	sa rezervom	8	3
2.	Opština Rogatica	sa rezervom	sa rezervom	7	8
3.	Opština Istočno Novo Sarajevo	sa rezervom	sa rezervom	16	11
4.	Opština Istočni Stari Grad	sa rezervom	sa rezervom	9	3
5.	Opština Kneževo	sa rezervom	sa rezervom	10	7
6.	Opština Kostajnica	sa rezervom	sa rezervom	10	7
7.	Opština Rudo	sa rezervom	pozitivno	11	4
8.	Opština Ljubinje	sa rezervom	sa rezervom	11	7
9.	Opština Milići	sa rezervom	sa rezervom	8	2
10.	Opština Vlasenica	sa rezervom	sa rezervom	8	8

GODIŠNJI REVIZORSKI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU

11.	Opština Istočna Ilidža	sa rezervom	sa rezervom	6	12
12.	Opština Nevesinje	sa rezervom	sa rezervom	6	11
13.	Grad Doboj	sa rezervom	sa rezervom	5	9
14.	Grad Derventa	pozitivno	pozitivno	1	1
Ukupan broj datih preporuka u izvještajima za JLS				116	93

Od 14 revidiranih JLS za 2021. godinu oba pozitivna mišljenja izražena su za Grad Derventa, a osim toga Opštini Rudo je dato pozitivno mišljenje za usklađenost. Sva ostala mišljenja su sa rezervom i za finansijske izvještaje i za usklađenost.

Najznačajnije **greške od uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima** kod revidiranih JLS, a odnose se na nalaze navedene u nastavku:

Konsolidacija, objelodanjivanja i popis

U 10 od 14 revidiranih JLS (Ribnik, Rogatica, Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Kneževo, Kostajnica, Rudo, Ljubinje, Milići, Vlasenica), konsolidacija finansijskog izvještaja za 2021. godinu nije izvršena kako je propisano Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama, jer nije izvršeno uključivanje neto imovine/kapitala svih kontrolisanih javnih ustanova i javnih preduzeća u konsolidovani bilans stanja. Pored toga, kod pojedinih opština nije iskazano ili je potcijenjeno učešća u kapitalu i trajni izvori za iznos neevidentiranih osnivačkih ulaganja, upisanog i uplaćenog kapitala u javna preduzeća i javne ustanove niže budžetske korisnike (Istočni Stari Grad, Kostajnica, Ljubinje, Vlasenica), dok u opštinama Kneževo i Rudo nije izvršeno umanjeње vrijednosti uloga.

Iako su prema usvojenom računovodstvenom okviru sastavni dio obaveznog seta finansijskih izvještaja, a njihov sadržaj je bliže definisan računovodstvenim standardima, kao i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže sve propisane informacije (odnosi se na JLS: Rogatica, Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Istočna Ilidža, Kneževo, Kostajnica, Ljubinje, Nevesinje, Vlasenica, Doboj, Milići (i kod nižih B.k.), Ribnik (i kod nižih budžetskih korisnika).

U Gradu Doboj i opštinama Ribnik, Istočni Stari Grad, Istočna Ilidža, Kneževo, Kostajnica, Ljubinje, Nevesinje, zatim u opštinama Vlasenica Milići i kod njihovih nižih budžetskih korisnika popis imovine i obaveza na dan 31.12.2021. godine nije organizovan i izvršen (djelimično ili u potpunosti) u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Iskazivanje imovine u stalnim sredstvima

U Opštini Nevesinje nefinansijska imovina u stalnim sredstvima nije iskazana u skladu sa računovodstvenim politikama i pravilima, a vezano za početno priznavanje, vrednovanje amortizovanje i objelodanjivanje. U Opštini Istočno Novo Sarajevo je iskazana površina zemljišta u poslovnim evidencijama veća od stvarne površine iz zemljišnih evidencija, pa je usljed toga vrijednost zemljišta precijenjena za najmanje 4 miliona KM, a u korist finansijskog rezultata ranijih godina i trajnih izvora, a pored toga, dio zemljišta koji je namijenjen prodaji nije klasifikovan u okviru stalne imovine namijenjene prodaji. U Opštini Kostajnica nije evidentirana šumsko-privredna osnova kao nematerijalna imovina, čime je pozicija podcijenjena, a manje su iskazane i ispravka vrijednosti, rashodi amortizacije, što je uticalo na finansijski rezultat ranijih godina. U Opštini Istočni Stari Grad su potcijenjene vrijednost zemljišta i finansijski rezultat ranijih godina, jer je ranijih godina na zemljište vršen obračun amortizacije, što nije u skladu sa računovodstvenim politikama i pravilima. U Opštinama Rogatica, Kneževo, Kostajnica, Ljubinje poslovni objekti dati u zakup nisu klasifikovani kao investiciona imovina, a u Opštini Ribnik investiciona imovina, kao i obaveze za njenu nabavku su manje iskazane, jer nije priznata u visini nabavne vrijednosti, što nije u skladu sa relevantnim standardima, računovodstvenim politikama i pravilima za budžetske korisnike. Osim toga, u bilansnim

evidencijama opštinske uprave Rogatica nije iskazana vrijednost softverskih paketa koji su u operativnoj upotrebi.

U Opštini Kostajnica vrijednost zgrada i objekata je manje iskazana, jer su izdaci za sanaciju i adaptaciju priznati kao rashodi za tekuće održavanje, a istovremeno za vrijednost ranije otkupljenih stanova nije isključena iz poslovnih knjiga pa je vrijednost zgrada i objekata više iskazana po tom osnovu. U Opštinama Ribnik i Kostajnica nije izvršen prenos sa imovine u pripremi na imovinu u upotrebi, dok je suprotno tome u Opštini Vlasenica više iskazana vrijednost objekata, umjesto stalnih sredstava u pripremi (za objekte čija izgradnja nije okončana) i investicione imovine (za objekte izdate u zakup). Pored, u Opštini Vlasenica, više je iskazana vrijednost puteva, vodovoda, zgrada i objekata za ugovorene a još neizvršene radove i ispostavljene građevinske situacije koje ne pripadaju obračunskom periodu.

U Opštini Rudo je proizvodno-uslužna oprema koja je dosuđena u izvršnom postupku klasifikovana kao poslovni objekti. Istovremeno, zbog pogrešne klasifikacije radova na putnoj infrastrukturi u opštini Rudo potcijenjena je vrijednost objekata u pripremi u korist vrijednosti puteva; radovi na uređenju spomen groblja klasifikovani su kao povećanje vrijednosti zemljišta umjesto kao rashodi uređenja prostora i vrijednost istorijskih spomenika.

Obaveze

Opština Rogatica nije priznala stvarnu obavezu po namjenskom kreditu za sanaciju vodovodnog sistema u iznosu od 202 hiljade KM. U Opštini Istočno Novo Sarajevo su uplate za zemljišnu rentu za buduće periode u iznosu od 200 hiljada KM priznate kao neporeski prihod, a ne kao obaveza za primljeni avans, zbog čega su manje iskazane obaveze, prihodi su precijenjeni, a primici potcijenjeni. Osim toga, dugoročne obaveze po osnovu obveznica u Opštini Istočno Novo Sarajevo su potcijenjene za najmanje 132 hiljade KM, jer premija po osnovu emisije hartija od vrijednosti nije iskazana.

U Opštini Vlasenica su evidentirane obaveze prema dobavljačima i izdaci za izgradnju puteva (417 hiljada KM) na osnovu ugovora za radove za koje u 2021. godini nisu ispostavljene građevinske situacije, a pored toga više su iskazane obaveze prema dobavljačima za održavanje, za račune ispostavljene u 2022. koji su evidentirani u 2021. godini. Kod nižeg budžetskog korisnika u Opštini Rudo iskazana su kratkoročna rezervisanja i rashodi rezervisanja po osnovu ugovorenih obaveza iako za to nisu bili ispunjeni propisani uslovi.

U Opštinama Rogatica, Kostajnica i Ljubinje evidentiranje obaveza nije u potpunosti izvršeno u skladu sa budžetskim klasifikacijama (ročnost i priroda obaveze).

Potraživanja

U Opštini Vlasenica su po osnovu naknada za šume dva puta evidentirana potraživanja i prihodi obračunskog karaktera. Osim toga u Opštini Vlasenica, kao i u opštinama Istočni Stari Grad, Rogatica, Kneževo i Rudo. korekcija potraživanja i plasmana starijih od godinu dana nije izvršena u skladu sa definisanim računovodstvenim politikama pa su značajne greške od uticaja na ispravku potraživanja, rashode obračunskog perioda kao i finansijski rezultat tekuće i ranijih godina.

U Opštini Milići nisu evidentirana ostala dugoročna potraživanja i njihova korekcija vrijednosti, jer potraživanja za javne prihode iz ranijeg perioda nisu doznačena. U Opštini Istočni Stari Grad su potcijenjena potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode, kao i ostali prihodi obračunskog karaktera, jer nisu priznati na obračunskoj osnovi kako je to propisano.

U Opštini Vlasenica manje su iskazana razgraničenja za date avanse, a evidentirani su ostali objekti (vodovod) i izdaci za izgradnju, iako po osnovu zaključenih sporazuma nije bilo realizacije (izgradnje). U Opštini Kostajnica dio potraživanja od komunalnog preduzeća po osnovu finansiranja projekta (naplata potraživanja, ispravka vrijednosti, potraživanja za kamate) nisu evidentirani u skladu sa odredbama odgovarajućeg pravilnika.

U Opštinama Rogatica i Istočno Novo Sarajevo nije izvršena reklasifikaciju potraživanja sa dugoročnih na ona koja dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana čime su kratkoročna iskazani u manjem, a dugoročna potraživanja u većem iznosu.

Rashodi i izdaci

U Opštini Istočno Novo Sarajevo su potcijenjeni rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine, jer evidentiranja po osnovu izvještaja Poreske uprave o prijavljenim i uplaćenim porezima za obračunski period 2021. godine nisu izvršena u skladu sa odgovarajućim uputstvom. U Gradu Doboj nije izvršen obračun amortizacije dijela saobraćajnih objekata na kojima je vršena rekonstrukcija, a u Opštini Vlasenica nije izvršen obračun amortizacije na nematerijalnu imovinu, što je takođe uticalo na manje iskazane rashode obračunskog karaktera.

U Opštini Rudo manje su iskazani grantovi, jer su isplate javnim preduzećima i udruženjima na ime pomoći evidentirane kao ostala oprema u pripremi. U Opštini Istočni Stari Grad su manje iskazani izdaci za otplatu dugova, a u Opštini Nevesinje potcijenjeni su izdaci za nefinansijsku imovinu jer nisu priznati i evidentirani u periodu kada su nastali, kao i ostali izdaci zbog greške u evidentiranju transakcije zatvaranja datog avansa iz ranijeg perioda.

Nasuprot tome, u Opštini Istočna Ilidža su iskazani izdaci za koje na dan bilansa nisu bili ispunjeni uslovi da se priznaju po osnovu rezervisanja raspoloživih sredstava. Takođe, U Opštini Nevesinje precijenjeni su rashodi obračunskog karaktera po osnovu rezervisanja obaveza iako za to nisu bili ispunjeni uslovi.

U Opštini Milići su subvencije precijenjene, jer su prihodi koji nisu doznačeni iskazani kao subvencije i obaveze za subvencije.

U Gradu Doboj su pogrešno klasifikovane naknade plata za vrijeme bolovanja koje se ne refundiraju, a rashodi za naknade van radnog odnosa su iskazani kao rashodi u 2021. godinu iako se odnose na ranije periode. I u drugim JLS su česte greške u klasifikaciji pojedinih vrsta rashoda i izdataka, kako slijedi:

U Opštini Ljubinje pogrešno su klasifikovani rashodi za bruto naknade u okviru drugih vrsta rashoda, pogrešno su klasifikovane doznake ustanovama socijalne zaštite kako ostale doznake, transferi Jedinici za koordinaciju poljoprivrednih projekata su klasifikovani kakao subvencije, izdaci za otplatu dugova prema drugim jedinicama vlasti su klasifikovani kao otplata glavnice primljenih zajmova. U Opštini Istočno Novo Sarajevo je dio tekućih rashoda i transferi evidentirani kao grantovi, što je uzrokovalo pogrešno iskazivanje grantova, rashoda za robe i usluge i transfera, a u Opštini Istočna Ilidža su transferi između različitih jedinica vlasti iskazani kao subvencije. I u Opštini Kneževo su rashodi pogrešno klasifikovani, tako da su više iskazani rashodi za stručne usluge i zaštitu životne sredine, subvencije i doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta, a manje rashodi zakupa, komunalnih usluga, tekući grantovi i ostali neklasifikovani rashodi. U Opštini Rogatica su tekući grantovi i transferi iskazani manje, a rashodi po osnovu utroška goriva i subvencije u većem iznosu, usljed pogrešne klasifikacije.

Prihodi i primici

U Opštini Rogatica su ostali primici manje iskazani, jer sredstva uplaćena po projektu "Unapređenje upravljanja vodosnabdjevanjem u urbanim i ruralnim dijelovima opština Kolašin i Rogatica" nisu evidentirana kao primici, što nije u skladu sa računovodstvenim politikama i pravilima za budžetske korisnike.

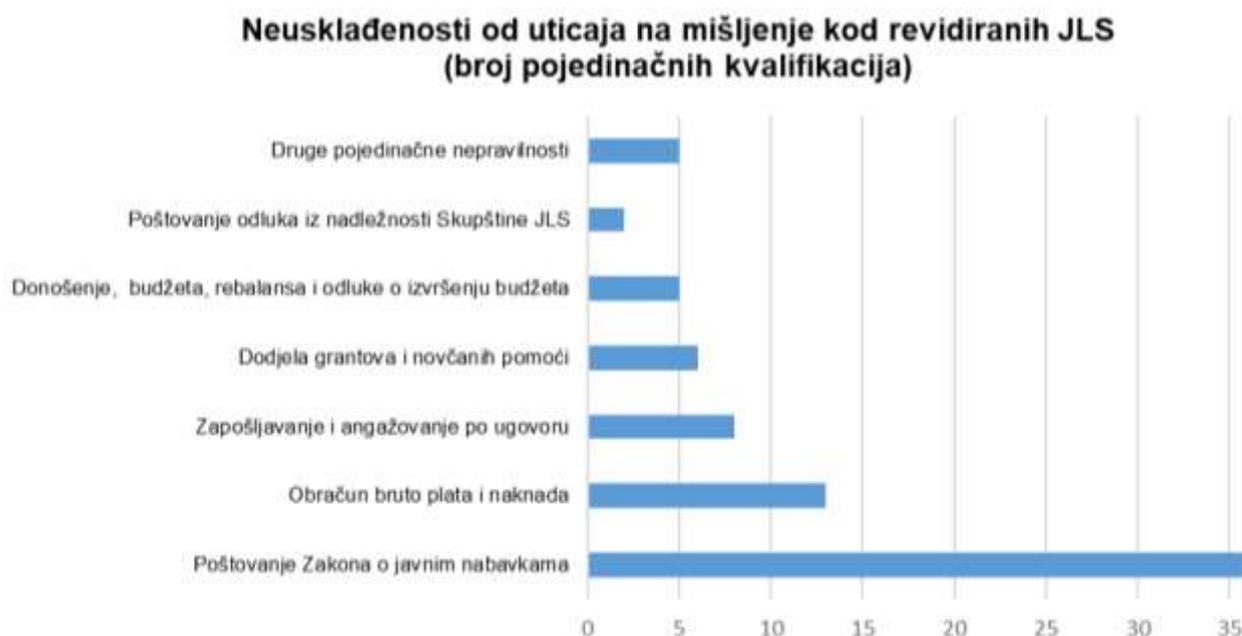
U Opštini Istočno Novo Sarajevo su neporeski prihodi i izdaci za nefinansijsku imovinu precijenjeni, jer su priznati po osnovu namirenja potraživanja putem nefinansijske imovine, što nije u skladu sa odredbama pravilnika za budžetske korisnike. Nasuprot tome, u opštinama Vlasenica i Nevesinje manje su iskazani prihodi obračunskog karaktera, a u korist priznatih grantova u vezi projekata koje je donator finansirao direktno izvođaču radova, zbog čega transakcija po svojoj suštini nema karakter granta. U Opštini Ljubinje manje su iskazani obračunski prihodi u korist trajnih izvora, po osnovu evidentiranja doniranih knjiga.

Ostale greške

Ostale utvrđene greške koje su između ostalog uticale na kvalifikacije u mišljenju o finansijskim izvještajima su greške u sačinjavanju Bilansa novčanih tokova (Opština Istočno Novo Sarajevo i Opština Vlasenica) i evidentiranja u vanbilansnoj evidenciji (Grad Doboj).

Najznačajniji nalazi od uticaja na mišljenje o usklađenosti kod revidiranih opština i gradova

Kao što se može vidjeti na Grafikonu br. 6, više od polovine svih datih kvalifikacija koje se odnose na usklađenost su vezane za primjenu Zakona o javnim nabavkama.

Grafikon br. 6: Broj kvalifikacija sa uticajem na mišljenje o usklađenosti kod revidiranih JLS u periodu 1.1-31.8.2022.

Od 14 revidiranih jedinica lokalne samouprave, kod njih 11 su date kvalifikacije i ukazano na više vrsta nepravilnosti vezanih za javne nabavke (Ribnik, Rogatica, Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Istočna Ilidža, Kneževo, Kostajnica, Ljubinje, Milići, Doboj, Vlasenica) i to za različita odstupanja kao što su: neprovođenje pojedinih postupaka nabavki; dijeljenje nabavki; provedene su nabavke koje nisu predviđene planom i za koje nisu donesene posebne odluke o pokretanju postupka; provođenje neodgovarajuće vrste postupka nabavki; realizacija nabavki prije okončanja postupka ili potpisivanja ugovora; nakon zaključenja okvirnog sporazuma nisu zaključeni pojedinačni ugovori; ugovorne avansne uplate putem aneksa ugovora iako to nije predviđeno tenderskom dokumentacijom; procijenjena vrijednost ugovora nije zasnovana na ukupnom iznosu koji će se platiti; neobjavljivanje plana nabavki; neobjavljivanje svih potrebnih elemenata ugovora, obavještenja i drugih propisanih informacija; izvođaču nisu obračunate ugovorene kazne iako radovi nisu izvedeni u ugovorenom roku i drugo.

Pored primjene Zakona o javnim nabavkama, neusklađenosti u primjeni propisa su u značajnoj mjeri prisutne i u oblasti zapošljavanja (na određeno vrijeme duže od šest mjeseci u kalendarskoj godini) i angažovanja lica po ugovoru o djelu (za poslove koji su sistematizovani

u okviru subjekta revizije), kao i kod obračuna plata, naknada i drugih ličnih primanja prvenstveno u primjeni odredbi posebnog kolektivnog ugovora za određenu oblast (djelatnost). U nastavku su navedene karakteristične neusklađenosti:

Opština Istočno Novo Sarajevo je planom zapošljavanja za 2021. godinu planirala prijem jednog, a u toku godine izvršila prijem osam zaposlenih na neodređeno vrijeme, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave, osim toga zaposlenima u opštinskoj upravi isplaćivana je naknada za prekovremeni rad i za vjerski praznik, što nije u skladu sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske, a niži budžetski korisnik je vršio je obračun plate u većem iznosu od propisanog odredbama internog pravilnika o platama.

U toku 2021. godine je u Opštini Kneževo bilo angažovano pet, u Opštini Nevesinje pet i u Opštini Istočna Ilidža tri lica, na određeno vrijeme duže od šest mjeseci u kalendarskoj godini, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u jedinicama lokalne samouprave. Opština Kneževo je u toku 2021. godine zaključila četiri, a Opština Istočna Ilidža pet ugovora o djelu za poslove koji su sistematizovani i predstavljaju redovnu djelatnost opštinske uprave, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Obračun plata u Gradskoj upravi Grada Doboj i kod nižih budžetskih korisnika vršen je po koeficijentima koji nisu u skladu sa onim koji su definisani u posebnim kolektivnim ugovorima iz odgovarajuće oblasti (lokalne samouprave, obrazovanja i kulture i socijalne zaštite). Takođe, sa zaposlenima u Gradskoj upravi su zaključivani ugovori o nadzoru nad izvođenjem radova koji po svojoj suštini predstavljaju privremene i povremene poslove, a kod jednog od nižih budžetskih korisnika u Gradu Doboj zaključivani su ugovori o radu na određeno vrijeme u periodu dužem od 24 mjeseca, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

U Gradu Doboj je predsjedniku i potpredsjedniku Skupštine grada isplaćivana i odbornička naknada u periodu obavljanja funkcije sa statusom zaposlenog lica kada su ostvarili pravo na naknadu plate.

U opštinama Istočna Ilidža i Vlasenica i kod njihovih nižih budžetskih korisnika je utvrđeno više različitih neusklađenosti u obračunu plata i ličnih primanja u odnosu na posebne kolektivne ugovore iz oblasti lokalne samouprave, obrazovanja i kulture i socijalne zaštite, a koje se odnose na: primjenu viših ili nižih koeficijenata za obračun plate od definisanih kolektivnim ugovorima, obračun i isplatu naknada, stimulacija i uvećanja plate.

U Opštini Ljubinje, Pravilnik o platama i naknadama u opštinskoj upravi na osnovu kog se vrši obračun nije usklađen sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave (koeficijenti za pojedine platne grupe i novčane pomoći).

Kod pojedinih opština revizijom su utvrđeni nedostaci **u vezi dodjele grant sredstava**, tako su u Opštini Rogatica grantovi sportskim organizacijama i udruženjima dodijeljeni su bez provođenja postupka ocjene (bodovanja), suprotno odredbama Pravilnika o kriterijumima za raspodjelu sredstava sportskim klubovima. U opštinama Istočna Ilidža i Vlasenica nisu definisani način i kriterijumi raspodjele pojedinih vrsta grantova i nije vršena kontrola utroška dodijeljenih sredstava, a korisnici sredstava granta nisu podnosili izvještaje o namjenskom trošenju. Takođe, u Opštini Milići su grantovi organizacijama iz oblasti zdravstva dodjeljeni po zahtjevu korisnika, na ime poboljšanja zdravstvene zaštite, bez prethodno utvrđenih kriterijuma i uslova za dodjelu.

Odstupanja vezana za dosljednu primjenu Zakona o budžetskom sistemu, odluke o izvršenju budžeta, kao i drugih odluka lokalne skupštine odnosi se na sljedeće:

Rebalans budžeta Opštine Ribnik i Opštine Kostajnica nije pripremljen i donesen prema ekonomskim klasifikacijama definisanih pravilnikom i kontnim planom za budžetske korisnike, što nije u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske. Grad Doboj nije postupao u skladu sa odredbama Zakona o budžetskom sistemu, jer u 2021. godini nisu sačinjavani operativni finansijski planovi za izvršenje budžeta sa utvrđenim prioritetima u svrhu

planiranja budžetske likvidnosti. U Istočnom Novom Sarajevu nisu poštovani prioriteta plaćanja po Odluci o izvršenju budžeta, a Opština Ljubinje nije sačinila Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz 2020. godine, kako je propisano Zakonom o fiskalnoj odgovornosti.

U Opštini Ljubinje nisu provedene bitne aktivnosti iz Odluke o načinu davanja u zakup poljoprivrednog zemljišta u svojini opštine (donošenje pravilnika, revizija svih potpisanih ugovora, dodjela poljoprivrednog zemljišta putem javnog oglasa i javnim nadmetanjem), a u Opštini Vlasenica nisu donesena rješenja o visini komunalne naknade fizičkim licima kako je propisano Odlukom o komunalnim naknadama.

Druge pojedinačne neusklađenosti odnose se na sljedeće:

U Gradu Doboj nisu blagovremeno izmirene obaveze za porez i doprinose na isplaćena lična primanja u Gradskoj upravi za 2021. godinu što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima. U Opštini Kneževu je plaćanje računa dobavljačima vršeno gotovinski, iznad dozvoljenog limita i propisanog Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem. Opština Nevesinje, koja je u 2019. godini ugovorom o otplati duga na rate omogućila odgođeno plaćanje (nastalog u postupku izdavanja odobrenja za građenje) nije pribavila bankarsku garanciju, a dug nije plaćen. Turistička organizacija kao niži budžetski korisnik u Opštini Nevesinje nije donijela akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji što nije u skladu sa njenim statutom.

Osim navedenih kvalifikacija koje su imale uticaj na mišljenje o usklađenosti, kod Opštine Nevesinje skrenuta je pažnja na neusklađenost propisa usljed činjenice da Posebni kolektivni ugovor za djelatnost medija i grafičara nije potpisan, a prilikom obračuna plata i naknada u ustanovi Centar za informisanje i kulturu ne postoje propisi na osnovu kojih su regulisana prava i obaveze iz radnog odnosa za zaposlene koji obavljaju djelatnost medija i grafičara čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, dok je za ustanove čiji je osnivač Republika to regulisano Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u javnim službama Republike Srpske.

Jedinicama lokalne samouprave su date preporuke čijim bi se provođenjem otklonile greške i neusklađenosti ili bi se smanjila mogućnost da iste ili slične greške nastanu u budućnosti. Kao što se može vidjeti u Tabeli br. 6. za ovih 14 revidiranih JLS dato je ukupno 209 preporuka (prosječno 15 preporuka po jednom izvještaju) od čega se 116 odnosi na finansijske izvještaje, a 93 na usklađenost.

2.3. Angažmani finansijske revizije na provjeri statusa datih preporuka

S obzirom na to da se revizije finansijskih izvještaja jedinica lokalne samouprave, javnih preduzeća, javnih ustanova i nekih drugih institucija javnog sektora ne vrše svake godine, Glavna služba za reviziju je u skladu sa raspoloživim resursima i planiranim aktivnostima vršila provjeru statusa datih preporuka, odnosno provjeru njihove realizacije i sačinjeni su posebni izvještaji o tome.

Angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i adekvatnih revizijskih dokaza o tome da su preporuke provedene na način kako je to preporučeno. U tom smislu, prilikom angažmana na provjeri statusa datih preporuka ne daje se mišljenje revizora, već zaključak koji, na osnovu Međunarodnog standarda angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje (ISAE 3000), može biti: pozitivan, negativan, sa rezervom ili se revizori mogu uzdržati od zaključka.

U posmatranom izvještajnom periodu provedeno je ukupno 17 angažmana na provjeri statusa datih preporuka (Tabela br. 7), od kojih 7 u periodu od 1.9. do 31.12.2021. i 10 od 1.1. do 12.8.2022. godine, i to za:

- šest kazneno-popravnih zavoda (Foča, Doboj, Banjaluka, Trebinje, Istočno Sarajevo i Bijeljina),
- jedan centar za socijalni rad (Trebinje),

- tri doma zdravlja (Banja Luka, Srbac i Mrkonjić Grad),
- tri republičke institucije (RU za inspekcijske poslove, RU civilne zaštite i RZ za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa),
- dva javna preduzeća iz sektora elektroprivrede („Elektro-Doboj“ i RiTE Ugljevik), i
- dvije javne ustanove – nacionalna parka (NP „Kozara“ i NP „Sutjeska“).

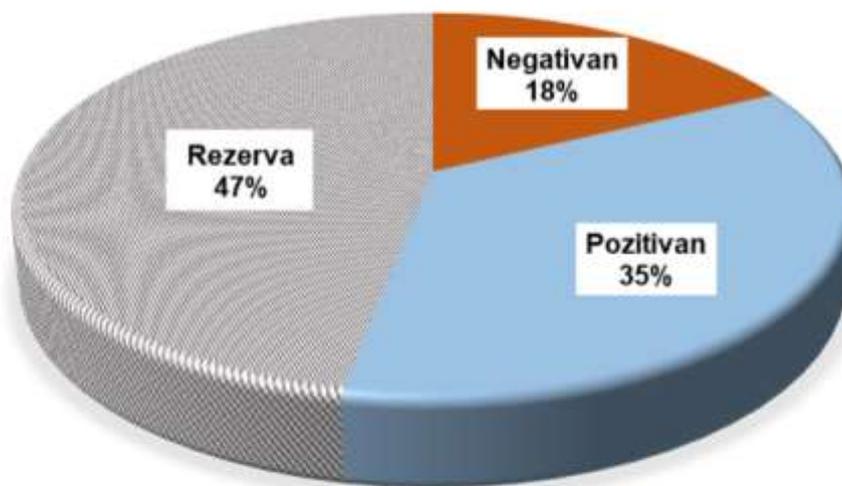
Tabela 7: Pregled angažmana na provjeri statusa preporuka po revizorskim izvještajima iz 2016, 2017. i 2018. godine

RB	Naziv subjekta kod kojeg je vršena provjera	Zaključak	Revizorski izvještaj
1.	KPZ Foča	rezerva	RV003-17 za 2016. godinu
2.	KPZ Istočno Sarajevo	pozitivan	RV002-17 za 2016. godinu
3.	KPZ Doboj	rezerva	RV030-17 za 2016. godinu
4.	KPZ Trebinje	rezerva	RV004-17 za 2016. godinu
5.	KPZ Bijeljina	pozitivan	RV001-17 za 2016. godinu
6.	KPZ Banja Luka	rezerva	RV029-17 za 2016. godinu
7.	Centar za socijalni rad Trebinje	rezerva	RV065-17 za 2016. godinu
8.	Dom zdravlja Mrkonjić Grad	pozitivan	RV056-18 za 2017. godinu
9.	Dom zdravlja Banja Luka	pozitivan	RV062-18 za 2017. godinu
10.	Dom zdravlja Srbac	pozitivan	RV052-18 za 2017. godinu
11.	Republička uprava civilne zaštite	negativan	RV008-18 za 2017. godinu
12.	Republička uprava za inspekcijske poslove	pozitivan	RV008-18 za 2017. godinu
13.	RZ za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa	rezerva	RV047-18 za 2017. godinu
14.	ZP „Elektro – Doboj“ Doboj	rezerva	RV059-19 za 2018. godinu
15.	ZP RiTE Ugljevik	rezerva	RV058-19 za 2018. godinu
16.	JU Nacionalni park „Kozara“	negativan	RV060-19 za 2018. godinu
17.	JU Nacionalni park „Sutjeska“	negativan	RV061-19 za 2018. godinu

Negativan zaključak o statusu ranije datih preporuka finansijske revizije upućuje na to da subjekat revizije nije proveo više od polovine datih preporuka. Zaključak sa rezervom je upućen onim subjektima koji su proveli više od polovine datih preporuka, ali ne sve.

Iz Grafikona br 7. se može vidjeti da je nešto više od jedne trećine (ili 35%) subjekata finansijske revizije kod kojih je proveden poseban angažman i izvršena provjera statusa datih preporuka provela sve date preporuke, ali i da gotovo jedna petina subjekata (njih 18%) nije provelo ili je u neznatnoj mjeri provelo date preporuke. Značajan je broj i onih subjekata kod kojih su preporuke provedne „(nad)polovično“, ali ipak ne u mjeri da se mogu smatrati u potpunosti provedenim (zaključak sa rezervom).

ZAKLJUČAK O PROVOĐENJU PREPORUKA FINANSIJSKE REVIZIJE

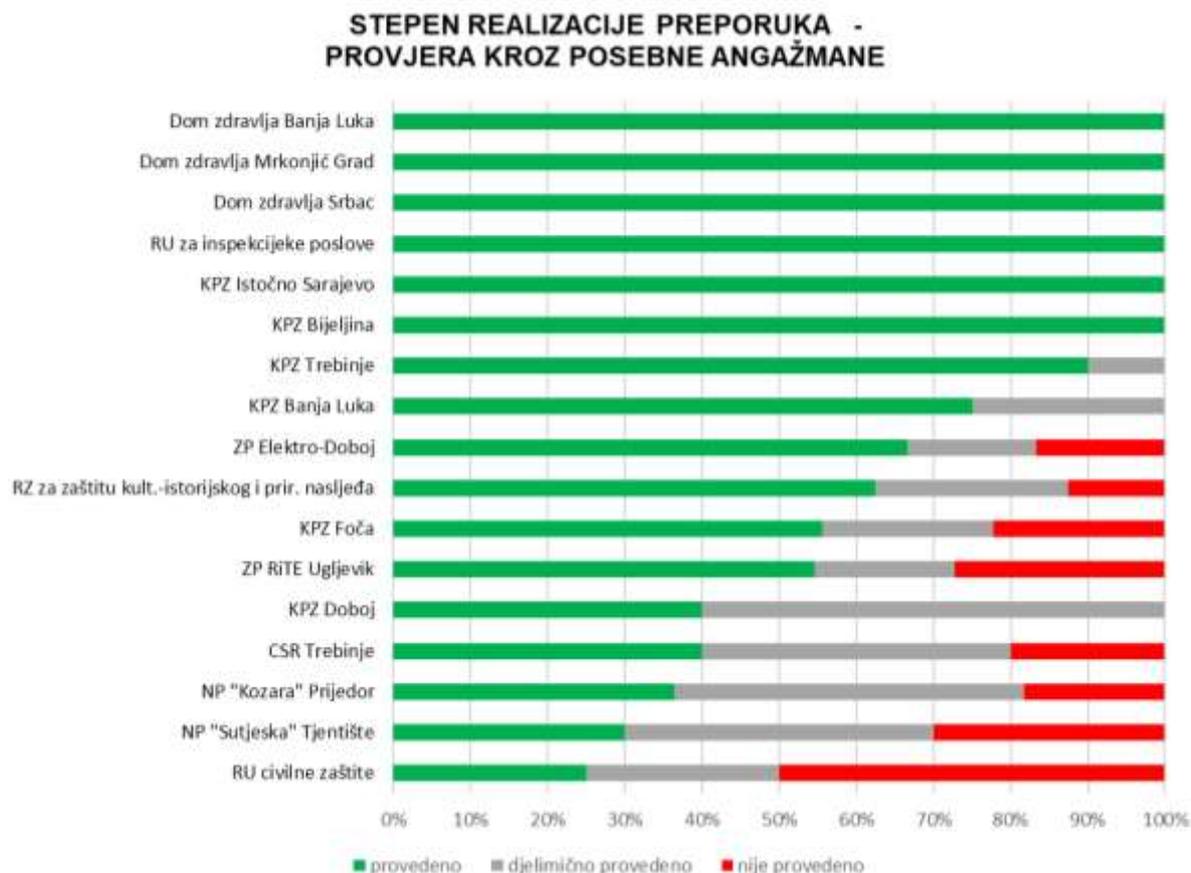

Grafikon br. 7: Vrste zaključka o provođenju preporuka financijske revizije kroz posebne angažmane na provjeri statusa preporuka u izvještajnom periodu

Subjekti kod kojih je negativan zaključak o statusu preporuka su Republička uprava civilne zaštite i dvije javne ustanove (Nacionalni park „Kozara“ i Nacionalni park „Sutjeska“). Revizije na osnovu kojih je vršena provjera statusa preporuka su provedene za 2016, 2017. ili 2018. godinu, tako da su svi ovi subjekti objektivno imali dovoljno vremena za provođenje revizorskih preporuka. Osim navedenih angažmana, izvršeno je kompletiranje i unos statusa preporuka za 7 osnovnih škola kod kojih su revizije provedene u 2017. godini, a čija je provjera uglavnom izvršena kroz revizije resornog Ministarstva, uz pojedinačno dostavljanje dokumentacije od strane škola.

U Grafikonu br 8. je prikazano procentualno učešće provedenih, djelimično provedenih i neprovedenih preporuka u ukupno datim preporukama za ovih 17 subjekata.

Kao što je to i ranije pomenuto, provjera provođenja preporuka kod subjekata kod kojih se revizija provodi godišnje ili za koje se zbog ograničenih kapaciteta ne provode posebni angažmani vrši se u okviru svake revizije i o tome se navodi u posebnom poglavlju revizorskog izvještaja.

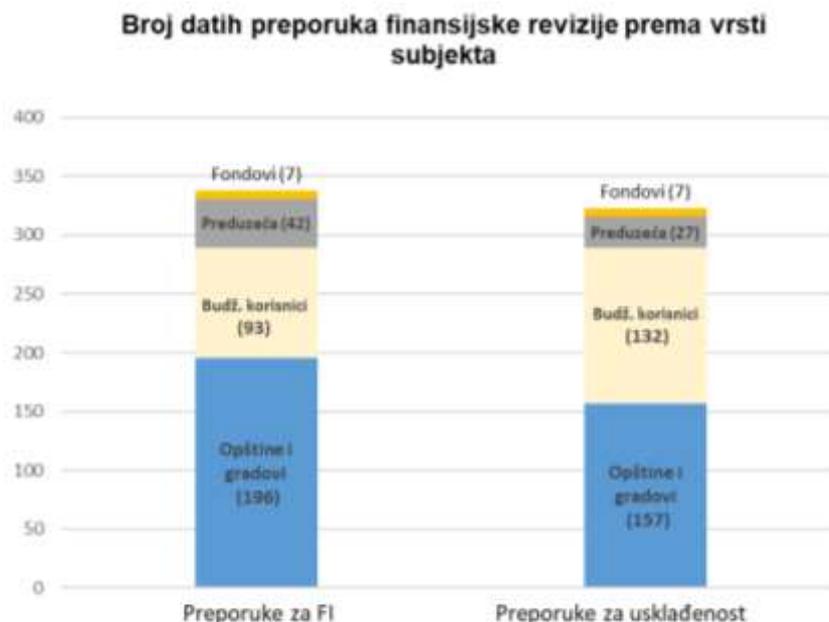

Grafikon br. 8: Prikaz % učešća provedenih, djelimično provedenih i neprovedenih preporuka u ukupno datim preporukama za subjekte kod kojih su revizori naknadno angažovani na provjeri preporuka

2.4. Preporuke date subjektima revizije u izvještajnom periodu

U okviru izdatih revizijskih izvještaja finansijske revizije u periodu od 01.09.2021. do 31.08.2022. godine Glavna služba za reviziju dala je ukupno 661 preporuku ili prosječno nešto više od 9 preporuka po jednom revizorskom izvještaju, od čega 338 vezano za otklanjanje nepravilnosti i grešaka uočenih u finansijskim izvještajima i 323 vezano za otklanjanje neusklađenosti sa propisima. U ovom izvještajnom periodu od datih 661 preporuke finansijske revizije dio se odnosi na revidirani period 2020. godine (213 preporuka), a dio na 2021. godinu (448 preporuka).

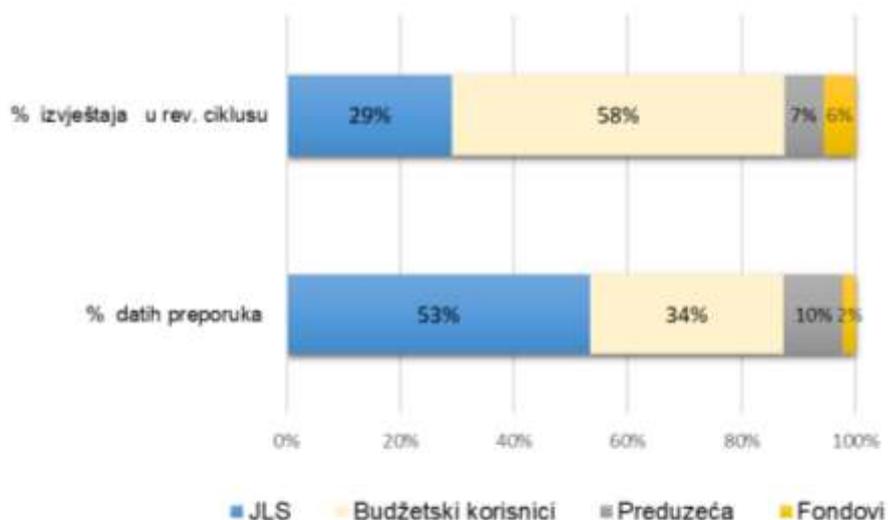
Prikaz broj datih preporuka, vezanih za finansijske izvještaje i za usklađenost, po vrstama revidiranih subjekata dat je u Grafikonu br. 9.

Grafikon br. 9: Date preporuke finansijske revizije po vrstama subjekata

Više od polovine ukupno datih preporuka, tačnije 353 preporuke, u ovom izvještajnom periodu je upućeno jedinicama lokalne samouprave (kroz 21 izvještaj finansijske revizije uključujući 7 revizija u periodu od 01.09. do 31.12.2021. godine i 14 koje su provedene u 2022. godini). Kompleksnost finansijske revizije jedinica lokalne samouprave (konsolidovani FI; provođenje revizija svakih 3 – 4 godine) jasno se ogleda i u obimu utvrđenih nedostataka, ali i u broju i strukturi datih preporuka. Prosječno 16,8 preporuka po jednom izvještaju JLS, ukazuje na to da je potrebno jačati i unapređivati sistem finansijskog izvještavanja i interne finansijske kontrole u opštinama/gradovima.

Odnos broja preporuka i broja izvještaja po vrstama subjekata finansijske revizije

Grafikon br. 10: Prikaz % učešća pojedine kategorije subjekata finansijske revizije u broju revizorskih izvještaja i ukupno datim preporukama

Prema podacima iz javno dostupnog registra revizorskih preporuka⁹, status svih provjerenih preporuka finansijske revizije je sljedeći:

- 56,30% odnosi se na potpuno provedene preporuke,
- 19,40% na djelimično provedene,
- 22,40% na preporuke koje nisu provedene, dok je
- 1,90% preporuka koje nisu aktuelne usljed promjenjenih okolnosti za njihovo provođenje.

Glavna služba za reviziju raspolaže sa ograničenim kapacitetom da u revizorskom ciklusu koji slijedi godini u kojoj je vršena finansijska revizija provjeri status svih datih preporuka, što predstavlja poseban problem u vezi sa preporukama datim subjektima kod kojih se revizija provodi neredovno (javne ustanove, javna preduzeća, jedinice lokalne samouprave i dr). Ukoliko se izuzmu preporuke date u tekućem revizijskom ciklusu, od dosad ukupno datih preporuka, počevši od preporuka za fiskalnu 2012. godinu, zaključno sa krajem avgusta 2022. godine provjeren je status 70% svih preporuka. Preporuke finansijske revizije za koje još nije izvršena provjera odnose se na revidirani period 2017, 2018, 2019. i 2020. godine (respektivno: 34, 126, 432 i 503 preporuka). Zajedno sa preporukama koje su date kroz izvještaje u ovom revizijskom ciklusu to iznosi ukupno 1543 preporuke finansijske revizije za koje će biti potrebno izvršiti naknadnu provjeru.

⁹ Dostupan na internet stranici Glavne službe za reviziju www.gsr-rs.org.

3. Revizije učinka u izvještajnom periodu

U skladu sa opredjeljenjima iz Strateškog plana Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske za period 2021-2025. godine i u skladu sa kapacitetima Glavne službe za reviziju, godišnjim planom revizija za 2022. godinu planirano je da se provede šest revizija učinka. U Tabeli br 8. dat pregled planiranih revizija učinka, vremenski period koji je obuhvaćen revizijom i broj institucija javnog sektora obuhvaćenih revizijom.

Tabela br 8: Pregled planiranih revizija učinka i obima revizije

Red. br.	Oznaka revizije	Naziv revizije učinka	Broj IJS obuhvaćenih revizijom	Period obuhvaćen revizijom
1	RU 001-21	Rad komunalne policije na održavanju komunalnog i drugog propisanog reda	9	2018-2021
2	RU 002-21	Pronatalitetne mjere u jedinicama lokalne samouprave	14	2016-2021
3	RU 003-21	Interna revizija i kontrola u javnim preduzećima	10	2018-2021
4	RU 004-21	Izgradnja i održavanje objekata kulture	22	2017-2021
5	RU 005-21	Mjere i aktivnosti na unapređenju organizacije i funkcionisanja inspekcija	8	2018-2021
6	RU 006-21	Zaštita i očuvanje prirodnih dobara	15	2018-2021
Ukupan broj revizijom obuhvaćenih institucija javnog sektora (IJS)			78	

Izborom područja revizije i tema koje su predmet revizije učinka, Glavna služba za reviziju je u funkciji ostvarivanja opštih ciljeva utvrđenih strategijama i politikama Republike Srpske i u funkciji unapređenja opšteg i finansijskog upravljanja u javnom sektoru Republike Srpske. Da bi se ispunio opšti cilj revizije učinka, ona kroz proces revizije obuhvata više institucija javnog sektora koje imaju određene uloge, nadležnosti i odgovornosti povezane sa procesima i aktivnostima koje su predmet revizije u dužem vremenskom periodu.

Revizijski ciklus započeo je u periodu decembar 2021. – februar 2022. godine i planirano je da se revizije okončaju u periodu oktobar – novembar 2022. godine. Pored navedenih revizija učinaka, u periodu koji nije bio obuhvaćen prethodnim Godišnjim revizorskim izvještajem provedene su četiri revizije učinka koje su planirane godišnjim planom revizija za 2021. godinu (Tabela br. 9).

Rezultati pojedinačnih revizija prezentovani su putem izvještaja revizije učinka koji sadrže detaljne nalaze, zaključke i preporuke. Izvještaji revizije učinka su javni dokumenti i, u skladu sa odredbama Zakona, dostavljeni su: Narodnoj skupštini Republike Srpske – Odboru za reviziju, Predsjedniku Republike Srpske, Vladi Republike Srpske, Ministarstvu finansija i institucijama koje su obuhvaćene revizijom.

Institucije obuhvaćene revizijom su se, u skladu sa Zakonom, izjasnile na nacrtu izvještaja revizije učinka u formi komentara, i veoma afirmativno o temama i izvještajima revizije učinka. Primjedbe koje su dostavile institucije obuhvaćene revizijom, razmotrene su sa dužnom pažnjom, a osnovane i dokumentovane primjedbe prihvaćene i uključene u konačne revizorske izvještaje.

Tabela br. 9: Pregled provedenih revizija učinka, broja preporuka, institucija obuhvaćenih revizijom i primjedbi institucija obuhvaćenih revizijom

Red. br.	Naziv revizije učinka	Broj preporuka	Broj IJS kojima su dostavljeni izvještaji	Broj IJS koje su dostavile primjedbe
1.	Funkcionisanje sistema socijalnog stanovanja	8	9	1
2.	Upravljanje željezničko-drumskim prelazima	5	10	4
3.	Usklađenost srednjeg obrazovanja sa potrebama tržišta rada	4	28	1
4.	Eksploatacija riječnog materijala kao segment integralnog uređenja i zaštite vodotoka rijeke Drine ¹⁰	8	6	2
		25	53	8

Putem četiri izvještaja revizije učinka koji su navedeni u Tabeli br 9. Glavna služba za reviziju ponudila je ukupno 25 preporuka Vladi Republike Srpske, ministarstvima i drugim institucijama javnog sektora koje su nadležne i odgovorne za upravljanje procesima i aktivnostima koji su bili predmet revizije učinka.

3.1. Rezultati provedenih revizija učinka

3.1.1. Opšti zaključci i preporuke aktuelnog ciklusa revizije učinka

Iz pojedinačnih izvještaja aktuelnog revizijskog ciklusa proizilaze opšti zaključci koji su karakteristični za veći broj provedenih revizija učinka:

- Određene pretpostavke za uspješno funkcionisanje institucija, procesa i aktivnosti u njihovoj nadležnosti nisu u potpunosti ispunjene a posebno u dijelu postojanja, kompletnosti i usklađenosti strateškog i pravnog okvira.
- Pravni okvir kao bitna pretpostavka uspješnosti u javnom sektoru je djelimično nekompletan, međusobno neusaglašen i njegova primjena ne obezbjeđuje u potpunosti primjenu principa ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.
- Kreiranju i predlaganju mjera sistemskog i operativnog karaktera nije prethodila analiza i evaluacija postojećeg stanja, niti su se periodično vršile analize i evaluacije postignutih rezultata primjenom mjera sistemskog i operativnog karaktera i uticaja na ispunjavanje postavljenih ciljeva.
- Planiranje se provodi bez efektivne komunikacije i koordinacije između učesnika u procesu planiranja. Proces planiranja rezultira planovima koji su različiti, međusobno neusklađeni, neuporedivi i nisu u funkciji upravljanja procesima i aktivnostima u javnom sektoru.
- Administrativni postupci i procedure su izuzetno kompleksni uzimajući u obzir broj postupaka, njihovu usklađenost, uključenost organa i lica, broj i način pribavljanja dokumenata, itd.

¹⁰ Revizija učinka je provedena kao paralelna revizija sa Državnom revizorskom institucijom Srbije u skladu sa Sporazumom o profesionalnoj saradnji Državne revizorske institucije Srbije i Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske.

- Značajan uticaj na provođenje određenih procesa i aktivnosti koji su bili predmet revizije učinka imaju nerješeni imovinsko-pravni odnosi i način rješavanja imovinsko-pravnih odnosa.
- Institucije javnog sektora na istom nivou organizovanja (posebno jedinice lokalne samouprave i javna preduzeća) imaju različite pristupe i prakse u primjeni pravnih normi, administrativnih postupaka i procedura, provođenju istih ili sličnih aktivnosti što se odražava na njihovo uspješno funkcionisanje i korišćenje resursa.
- Nedovoljna je koordinacija između institucija koje imaju nadležnosti i odgovornosti u pogledu planiranja, organizovanja i provođenja određenih procesa i aktivnosti u javnom sektoru, u cilju racionalne upotrebe resursa.
- Institucije javnog sektora, ne posjeduju potpune, pouzdane i ažurirane evidencije, baze podataka i registre, sa relevantnim podacima i informacijama bitnim za upravljanje procesima i aktivnostima.
- Monitoring nad procesima i aktivnostima institucija javnog sektora nema karakteristike organizovane i sistemske aktivnosti i ne doprinosi unapređenju ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.
- Kontrola nad procesima i aktivnostima koji su bili predmet revizije nije efektivna odnosno nije u funkciji izraženije koordinacije institucija, racionalnijeg korišćenja resursa i boljih rezultata.
- Interni kapaciteti za kontrolu, reviziju i monitoring nisu u dovoljnoj mjeri razvijeni kako bi njihovo djelovanje bilo u funkciji unapređenja ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.
- Postojeći način izvještavanja nije orjentisan ka učinku. Izvještaji i informacije institucija javnog sektora ne sadrže podatke i informacije o korišćenju resursa, ostvarenim rezultatima, postignutim ciljevima, uticaju rezultata na postizanje utvrđenih ciljeva, implementaciji usvojenih strategija i politika.

Na osnovu nalaza revizije, opštih i posebnih zaključaka, kreirane su i upućene preporuke institucijama javnog sektora na kratkoročnoj i dugoročnoj osnovi čijim provođenjem je moguće unaprijediti organizaciju, funkcionisanje i upravljanje javnim sektorom, usluge javnog sektora učiniti kvalitetnijim i korisnički orjentisanim, a javnu odgovornost podići na jedan viši nivo.

3.1.2. Pojedinačni izvještaji revizije učinka iz plana za 2021. godinu

Kao što je navedeno i kod prezentacije rezultata rada finansijske revizije, jedan dio revizijskog ciklusa se odvija u prethodnoj godini, tako da revizije koje su predviđene planom revizija za 2021. godinu, a koje su okončane u periodu od 1. septembra do 31. decembra 2021. godine spadaju u revizije o kojima se izvještava u ovom Godišnjem izvještaju. U naznačenom periodu, prezentovana su četiri izvještaja revizije učinka (Tabela br. 9.), a u nastavku je ukratko navedeno o rezultatima svake od tih revizija.

„Funkcionisanje sistema socijalnog stanovanja“

Osnovni cilj ove revizije jeste da ispita da li se sistem socijalnog stanovanja na prostoru Republike Srpske efikasno uspostavlja i razvija u cilju stambenog zbrinjavanja ranjivih kategorija društva koje nisu u mogućnosti da sebi obezbijede pristojno stanovanje i da se na osnovu rezultata revizije ponude preporuke u funkciji unapređivanja efikasnosti navedenog sistema.

Nalazi revizije, koji su zasnovani na relevantnim, dovoljnim i pouzdanim revizijskim dokazima, pokazuju sljedeće:

- Dvije godine od donošenja Zakona o socijalnom stanovanju Republike Srpske pola jedinica lokalne samouprave nisu donijele obavezujuća podzakonska akta.
- Doneseni pravni okvir sistema socijalnog stanovanja ispoljava određene manjkavosti u pogledu usklađenosti, kompletnosti i dorečenosti, što takođe utiče na efikasnost sistema socijalnog stanovanja.
- I pored donošenja Zakona o socijalnom stanovanju Republike Srpske, stambeno zbrinjavanje ranjivih kategorija društva ne vrši se na jedinstven način po principu socijalnog stanovanja.
- Centralni registar socijalnog stanovanja nije uspostavljen, što, uz nepostojanje pouzdanih i potpunih baza podataka i evidencija o podacima bitnim za efikasno funkcionisanje sistema socijalnog stanovanja, dodatno otežava funkcionisanje navedenog sistema.
- Postojeći broj stambenih jedinica socijalnog stanovanja nije dovoljan za smještaj jedne kategorije korisnika socijalnog stanovanja (od ukupno 15), što predstavlja ograničavajući faktor za funkcionisanje i razvoj sistema socijalnog stanovanja.
- Nakon donošenja Zakona o socijalnom stanovanju nije uveden trajan i stabilan izvor finansiranja izgradnje stambenih objekata socijalnog stanovanja, niti su obezbijeđena sredstva za izgradnju navedenih objekata na drugi način, predviđen Strategijom socijalnog stanovanja u Republici Srpskoj.
- Postojeći potencijal za povećanje stambenog fonda socijalnog stanovanja nije korišćen na način predviđen Strategijom socijalnog stanovanja u Republici Srpskoj, Akcionim planom za provođenje navedene strategije, kao i drugim dokumentima vezanim za navedeni sistem.
- U okviru osam aktivnosti bitnih za upravljanje koje je revizija analizirala, samo je jedna jedinica lokalne samouprave provodila sve neophodne aktivnosti.
- Potpuno finansiranje održavanja zajedničkih dijelova i uređaja zgrade, kako je predviđeno odgovarajućim podzakonskim aktima, vršila je jedna jedinica lokalne samouprave.

Na osnovu nalaza revizije, generalni zaključak je da sistem socijalnog stanovanja nije u potpunosti pravno i institucionalno uspostavljen na kompletnom području Republike Srpske, pri čemu njegovo funkcionisanje prate brojni rizici, koji utiču na efikasnost navedenog sistema.

Na osnovu prezentovanih nalaza i utvrđenih zaključaka, revizija je uputila preporuke Vladi Republike Srpske, Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije i jedinicama lokalne samouprave, u skladu sa njihovim ulogama, nadležnostima i odgovornostima.

„Upravljanje željezničko-drumskim prelazima“

Osnovni cilj ove revizije je da ispita da li nadležne institucije i javna preduzeća efikasno upravljaju prelazima u svrhu poboljšanja bezbjednosti, sa aspekta upravljanja mrežom i rasporedom prelaza, kao i sistemima obezbjeđenja i upozoravanja na prelazak preko pruge na postojećim prelazima.

Nalazi revizije, koji su zasnovani na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, pokazuju sljedeće:

- Koeficijent žestine nezgoda na željezničko-drumskim prelazima značajno je veći u odnosu na koeficijent žestine za ukupne saobraćajne nezgode, što nam govori da je na željezničko-drumskim prelazima rizik od stradanja učesnika u saobraćaju veći i nekoliko puta nego na drugim lokacijama na putevima.

- Zakonom o željeznicama Republike Srpske nedvosmisleno je određeno da dva uzastopna željezničko-drumski prelazi ne mogu da se nalaze na razdaljini manjoj od 2.000 m, dok Pravilnika 322 o načinu ukrštanja željezničke pruge i puta dopušta da se prelazi nalaze i na manjim udaljenostima, i do 700 m.
- Analizom rastojanja između uzastopnih željezničko-drumskih prelaza utvrđeno je da oko 85% prelaza ne zadovoljava zakonske uslove za njihovo postojanje, dok svaki četvrti prelaz ne zadovoljava ni najblaže odredbe Pravilnika 322 o načinu ukrštanja željezničke pruge i puta.
- Ne postoje sistematizovani i pouzdani podaci o nezgodama na željezničko-drumskim prelazima i njihovim posljedicama, kao ni o stanju prelaza i ispunjenosti uslova za bezbjedno i efikasno odvijanje saobraćaja.
- Nakon postavljanja aktivnih mjera zaštite na željezničko-drumskim prelazima nije bilo nezgoda niti posljedica po lica, ali su se aktivni sistemi zaštite postavljali i na prelazima na kojima nije bilo saobraćajnih nezgoda niti je gustina saobraćaja i naseljenosti išla u prilog tome.
- Propisana saobraćajna signalizacija nedostaje na 31% do 82% prelaza, horizontalna signalizacija nije odgovarajuća na gotovo svim prelazima, ugao ukrštanja puta i pruge ne zadovoljava svaki osmi prelaz, a svaki treći ima nagib pristupnog puta veći od propisanog. Takođe, trougao preglednosti nije obezbijeđen na polovini prelaza na kojima je on osnovni oblik zaštite.
- Ispitivanja revizije na uzorku prelaza pokazuju da značajan broj učesnika u saobraćaju ne poštuje propise prilikom kretanja na prelazima.

Osnovni zaključak ove revizije je da se upravljanje željezničko-drumskim prelazima ne organizuje i ne provodi na efikasan način. Na osnovu nalaza i zaključaka, kreirane su preporuke revizije koje su upućene Vladi Republike Srpske, odnosno Ministarstvu saobraćaja i veza, i upravljačima željezničke i drumske infrastrukture.

„Usklađenost srednjeg obrazovanja sa potrebama tržišta rada“

Osnovni cilj ove revizije jeste davanje odgovora na pitanje efikasnosti postupaka kreiranja upisnih politika, planova upisa učenika za stručna zanimanja u srednjim školama i realizacije planova upisa u cilju njihove usklađenosti sa potrebama tržišta rada.

Nalazi revizije, zasnovani na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, pokazuju:

- Postupak planiranja upisa učenika u prvi razred srednjih stručnih škola je bio dugotrajan, vrlo složen i neujednačen po broju uključenih institucija, broju dokumenata, informacija i odluka, ali i po broju koraka u kojima se takvi dokumenti razmatraju i donose.
- Planiranje broja učenika i njegove strukture, posmatrane po zanimanjima, srednjim školama i jedinicama lokalne samouprave, zasnivalo se na različitim, nedovoljno usaglašenim i pouzdanim pokazateljima i dokumentima, zavisno od školske godine, škole ili zanimanja.
- Planovi upisa nisu realizovani ni u jednoj od posmatranih godina, uz značajne razlike u stepenu realizacije po jedinicama lokalne samouprave, srednjim školama i zanimanjima a što je posljedica uticaja većeg broja faktora i neujednačenih pristupa.
- Realizacija upisa za dio zanimanja potrebnih privredi u djelatnosti građevinarstva, poljoprivrede, tekstilne i metalske industrije, proglašeni deficitarnim i finansijski podržanih kroz stipendije i naknade troškova prevoza za upisane učenike, bila je

značajno niža od realizacije ukupnog upisa i nije rezultirala povećanjem stepena usklađenosti sa potrebama tržišta rada.

Osnovni zaključak ove revizije je da kroz postupke pripreme, planiranja i realizacije upisa u srednje stručne škole nije osiguran potrebn nivo efikasnosti provedenih aktivnosti ni očekivani nivo usklađenosti upisa sa potrebama tržišta rada.

Na osnovu nalaza i zaključaka kreirane su preporuke revizije koje su upućene Vladi Republike Srpske odnosno Ministarstvu prosvjete i kulture, jedinicama lokalne samouprave i srednjim školama.

„Eksploatacija riječnog materijala kao segment integralnog uređenja i zaštite vodotoka rijeke Drine“ (paralelna revizija sa DRI Srbije)

Cilj ove revizije učinka je da se ispita na koji način nadležne institucije kreiraju i provode mjere i aktivnosti dislokacije i vađenja materijala iz vodotoka i, s tim u vezi, obezbjeđuju adekvatno uređenje i zaštitu vodotoka rijeke Drine, te da se na osnovu provedenih ispitivanja ponude preporuke čijim provođenjem nadležne institucije mogu unaprijediti svoje funkcionisanje i stanje u ovoj oblasti.

Nalazi revizije, zasnovani na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, pokazuju sljedeće:

- Lokacije na kojima je vršena dislokacija i vađenje materijala iz vodotoka rijeke Drine nisu određivane na osnovu sagledavanja stanja vodotoka, utvrđenih potreba i prioriteta, niti su doneseni potrebni planski dokumenti.
- Postupak dodjele lokacija za dislokaciju i vađenje materijala iz vodotoka karakterišu regulatorne nejasnoće, relativno dugo trajanje (prosječno 108 dana), visoke varijacije trajanja postupka u cjelini (od 44 do 268 dana) i njegovih pojedinih faza, nepostojanje konkurencije potencijalnih izvođača radova.
- JU „Vode Srpske“ je, u posmatranom periodu, zaključila 35 ugovora o dislokaciji i vađenju materijala iz vodotoka rijeke Drine sa 14 privrednih društava kao izvođača radova, na 12 različitih lokacija. Ugovorena je količina materijala od 1,7 miliona m³, a izvođači radova su JU „Vode Srpske“ prijavili dislociranu količinu materijala od 1,1 miliona m³, za šta je obračunata naknada za vađenje materijala iz vodotoka u vrijednosti od 1,7 miliona KM.
- Nadzor odnosno praćenje realizacije zaključenih ugovora o dislokaciji i vađenju materijala iz vodotoka rijeke Drine se svodio na povremene posjete zaduženih lica iz JU „Vode Srpske“ lokalitetima na kojima se izvode radovi bez jasnog pristupa šta se, kada i kako kontroliše, te čime se to dokumentuje. U prosjeku su izvršene dvije kontrole po ugovoru, odnosno kontrola je vršena jednom u 72 dana realizacije ugovora. Izvođenje radova u skladu sa elaboratima suštinski nije kontrolisano, niti su kontrolisane količine stvarno izvađenog riječnog materijala.
- Nadležne institucije se nisu organizovano bavile eksploatacijom šljunka i pijeska iz vodotoka i priobalnog zemljišta rijeke Drine koja se vrši bez izdatih vodnih saglasnosti i drugih potrebnih dokumenata.
- Inspeksijski nadzor u oblasti uređenja vodotoka rijeke Drine se obavljao povremeno i uglavnom se odnosio na kontrolu posjedovanja potrebne dokumentacije od strane izvođača radova. Republička vodna inspekcija je izvršila 71 kontrolu, a nepravilnosti utvrdila u pet kontrola. U zajedničkim kontrolama sa inspektorima iz Republike Srbije nezakonitosti su utvrđene u 2/3 slučajeva.

- Saradnja između nadležnih institucija je uglavnom formalne prirode i nedovoljna. Ostvarenje utvrđenih ciljeva uređenja vodotoka i dislokacije i vađenja materijala nije praćeno, niti su utvrđivani efekti postojećeg načina eksploatacije riječnog materijala iz vodotoka rijeke Drine.

Osnovni zaključak ove revizije je da se eksploatacija riječnog materijala vrši na način koji ne obezbjeđuje u potpunosti efikasno i efektivno uređenje i zaštitu vodotoka rijeke Drine. Preporuke se upućuju institucijama koje imaju uloge, nadležnosti i odgovornosti u oblasti dislokacije i vađenja materijala iz vodotoka rijeke Drine i njegovog uređenja i zaštite.

3.2. Rezultati naknadnih pregleda provođenja preporuka

Institucije javnog sektora kojima su kroz izvještaje revizije učinaka upućene preporuke, bile su u obavezi, shodno Zakonu, da u roku od 60 dana od dana prijema konačnog izvještaja revizije učinaka sačine i dostave Glavnoj službi za reviziju i nadležnom skupštinskom odboru vlastiti akcioni plan za provođenje preporuka revizije. Naknadni pregledi su revizijski angažmani koji se provode s ciljem utvrđivanja da li su preduzete mjere i aktivnosti od strane institucija obuhvaćenih revizijom u pogledu provođenja preporuka iz pojedinačnih izvještaja revizije učinaka.

U izvještajnom periodu je Glavna služba za reviziju provela šest naknadnih pregleda provođenja ranije datih preporuka revizije učinaka, od čega tri naknadna pregleda koja su planirana i provedena u drugoj polovini 2021. godine i tri naknadna u 2022. do momenta sačinjavanja ovog Godišnjeg izvještaja (planirano godišnjim planom za 2022. godinu).

Naknadni pregledi provođenja preporuka pokazuju da su institucije javnog sektora provodeći redovne poslovne aktivnosti preduzimale i aktivnosti na provođenju preporuka iz izvještaja revizije učinaka. Preduzetim mjerama i aktivnostima preporuke iz izvještaja revizije učinaka nisu u potpunosti provedene, i postoji potreba da se njihovo provođenje intenzivira radi unapređenja procesa i aktivnosti koji su bili predmet revizije.

Kako je prikazano i u Tabeli br. 10, od ukupno 43 preporuke koje su bile predmet provjere tri su potpuno provedene, 29 je djelimično provedeno, za pet preporuka provođenje je u toku i šest preporuka nije provedeno.

Tabela broj 10. Pregled provedenih naknadnih pregleda, sa brojem preporuka i utvrđenim statusom u pogledu provođenja

RB	Naziv naknadnog pregleda	Broj provjerenih preporuka	Status preporuka			
			PP	DP	PT	NP
1.	Upravljanje vodovodnim sistemima	5		4		1
2.	Upravljanje javnim nabavkama	5		3		2
3.	Efektivnost ostvarivanja prava u socijalnoj zaštiti	3		3		
4.	Angažovanje lica bez zasnivanja radnog odnosa u organima uprave	5		4		1
5.	Upravljanje eksploatacijom mineralnih resursa i čišćenjem materijala iz vodotoka	20	2	13	3	2
6.	Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća	5	1	2	2	
Ukupno		43	3	29	5	6

Značenje skraćenica u tabeli:

PP – potpuno provedena preporuka; DP – djelimično provedena preporuka;

PT – provođenje preporuke u toku; NP – preporuka nije provedena.

3.3 Provođenje preporuka revizije učinka

Javni registar preporuka revizije učinka uspostavljen je 2014. godine, a redizajniran je 2020. godine i predstavlja sadržajno značajniju informacionu osnovu svim zainteresovanim korisnicima. Uspostavljanje registra preporuka ima za cilj da na jedan jedinstven i sistematičan način prikažu preporuke koje Glavna služba za reviziju u izvještajima revizije učinka daje institucijama javnog sektora.

Registar preporuka pruža i informacije o mjerama i aktivnostima koje institucije obuhvaćene revizijom preduzimaju po izvještaju revizije učinka kako bi unaprijedile upravljanje u javnom sektoru iz perspektive ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti kao i informacije o provjerenim preporukama i statusu preporuka. Uspostavljanje registra preporuka je u funkciji podizanja kvaliteta revizije učinka kao i pružanja nove dodatne vrijednosti za javni sektor Republike Srpske u cjelini i institucije obuhvaćene revizijom.

Zajedničkim aktivnostima institucija obuhvaćenih revizijom i Glavne službe za reviziju povećan je broj i kvalitet akcionih planova za provođenje preporuka revizije učinka, u odnosu na prethodne revizijske cikluse, što može biti jedan od pokazatelja opredjeljenosti institucija za provođenje preporuka revizije učinka.

Analizom registra preporuka revizije učinka iz revizijskog ciklusa 2020/2021. godine može se vidjeti stanje donesenih akcionih planova (AP) što je prikazano u Tabeli 11.

Tabela br. 11. Pregled broja institucija obveznika izrade akcionog plana (AP) i broja institucija koje su AP sačinile i dostavile Glavnoj službi za reviziju

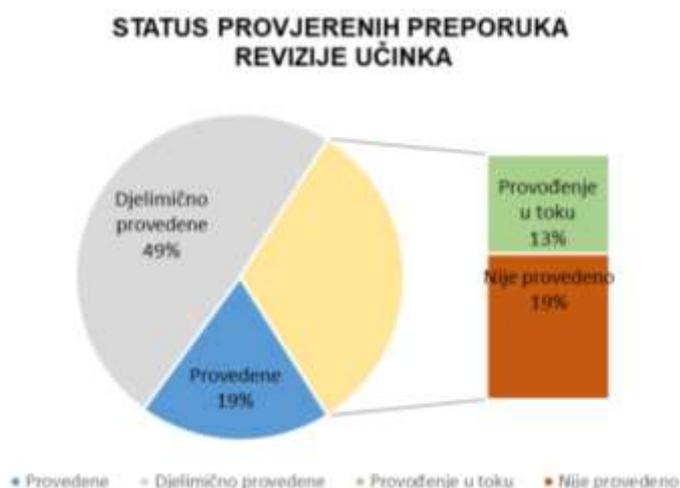
Red. br.	Oznaka revizije	Naziv revizije učinka	Broj IJS obveznika AP	Broj IJS koje su dostavile AP
1.	RU 001-20	Pronatalitetne mjere u Republici Srpskoj	13	6
2.	RU 002-20	Javni linijski prevoz putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju	8	7
3.	RU 003-20	Upravljanje nekretninama u jedinicama lokalne samouprave	16	17 ¹¹
4.	RU 004-20	Usklađenost srednjeg obrazovanja sa potrebama tržišta rada	28	19
5.	RU 005-20	Eksploatacija riječnog materijala kao segment integralnog uređenja i zaštite vodotoka rijeke Drine	6	4
6.	RU 006-20	Funkcionisanje sistema socijalnog stanovanja	9	6
7.	RU 007-20	Upravljanje željezničko-drumskim prelazima	10	2
Ukupno			90	61

Glavna služba za reviziju usljed nedovoljnih kapaciteta revizije učinka nije u kontinuitetu mogla da provodi naknadne preglede i provjerava provođenje preporuka. U prethodnom periodu

¹¹ Akcione planove su dostavljale i jedinice lokalne samouprave koje nisu bile obuhvaćene uzorkom od 15 jedinica lokalne samouprave.

uključujući i ovaj revizijski ciklus provedeno je 13 naknadnih pregleda i provjereno je 100 preporuka revizije učinka i rezultati provjere su prikazani Grafikonom br. 11.

Status preporuke	Broj preporuka
Potpuno provedena	19
Djelimično provedena	49
Provođenje u toku	13
Nije provedena	19
Ukupno provjerene preporuke	100

Grafikon br. 11: Status preporuka revizije učinka nakon izvršenog naknadnog pregleda

Grafikon br. 11. jasno pokazuje da, od preporuka za koje je izvršena naknadna provjera putem posebnih angažmana revizije učinka, oko 1/5 preporuka je provedeno, dok isto toliko preporuka nije provedeno, a gotovo 1/2 preporuka je provedena djelimično.

Iako je izostala potpuna reakcija nadležnih institucija na izvještaje revizije učinka u pogledu izrade akcionih planova, u izvještajnom periodu su provedene određene aktivnosti nakon provedenih revizija učinka uz aktivno učešće predstavnika Glavne službe za reviziju i institucija obuhvaćenih revizijom, koje ukazuju na značaj provedenih revizija učinka.

Posebnu pažnju izazvao je izvještaj revizije učinka „Upravljanje nekretninama u jedinicama lokalne samouprave“, a nakon objavljivanja tog izvještaja održano je nekoliko događaja u organizaciji vladinih, nevladinih i međunarodnih organizacija koje su bili posvećeni upravljanju nekretninama odnosno imovinom u jedinicama lokalne samouprave:

- Izvještaj revizije učinka prezentovan je na sjednici Predsjedništva Saveza opština i gradova Republike Srpske, oktobra 2021. godine u Bijeljini, na kojem je zaključeno da je potrebno organizovati tematsku konferenciju posvećenu upravljanju imovinom u jedinicama lokalne samouprave;
- Izvještaj revizije učinka prezentovan je na edukaciji računovođa i revizora budžetskih korisnika u novembru 2021. godine u Tesliću sa posebnim fokusom na obaveze računovođa i revizora u pogledu upravljanja imovinom u jedinicama lokalne samouprave;
- Savez opština i gradova Republike Srpske je organizovao tematsku konferenciju i okrugli sto na temu upravljanje imovinom u jedinicama lokalne samouprave u martu 2022. godine na Jahorini, a polazna osnova je bio izvještaj revizije učinka „Upravljanje nekretninama u jedinicama lokalne samouprave“;
- UNDP je u maju 2022. godine u Sarajevu organizovao forum „Imovina jedinica lokalne samouprave - potencijal održivog razvoja“. Na Forumu je prezentovan izvještaj revizije učinka „Upravljanje nekretninama u jedinicama lokalne samouprave“ kao polazna osnova za panel na kome su razmjenjene regionalne prakse i iskustva u upravljanju imovinom.

Pažnju je izazvao i revizijski izvještaj „Upravljanje željezničko-drumskim prelazima“. U toku provođenja ovog revizijskog angažmana održane su dva događaja posvećene bezbjednosti saobraćaja uz prisustvo predstavnika Glavne službe za reviziju:

- Konferencija „Bezbjednost saobraćaja u lokalnoj zajednici“ u oktobru 2021. godine u Banjoj Luci u organizaciji Ministarstva saobraćaja i veza i Agencije za bezbjednost saobraćaja Republike Srpske;
- Prezentacija rezultata kampanje „Oprezni paze na pružne prelaze“ u novembru 2021. godine u Banjoj Luci u organizaciji Agencije za bezbjednost saobraćaja Republike Srpske.

Aktivnosti nadležnih institucija sa predstavnicima Glavne službe za reviziju u post revizionom periodu pokazuju da je Glavna služba za reviziju kroz revizijske angažmane revizije učinka revidirala značajne i aktuelne teme od interesa za društvo i građane, te da putem izvještaja revizije učinka nudi prepoznatljivu dodatnu vrijednost za društvenu zajednicu, javni sektor i građane.

Broj:01/0106-538/22

Dana: 31.8.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić